БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 86 (19.757). • 1987 йил 15 апрель, чоршанба • Баҳоси 3 тийин.

«ҚИЗИЛ ШАНБАЛИК» ТЎЛҚИНИДА

● **«ДЖИЗАКСТЕПСТРОЙ»га қарашли Пахтакор автотранспорт колоннасидан** илғор ҳайдовчилар А. Кошуба, Р. Сиддиқов ва Э. Расс коммунистик шанбалик кунида тежалган ёнилғи ҳисобига ишлашга аҳд қилдилар. Мазкур корхона коллективи ишлаб топилган барча маблағни Совет тинчлик фондига ўтказишга қарор қилди.

● **«УЗКООПСТРОЙМОНТАЖ» трестининг Наманагандаги механизациялашган кўчма колоннаси меҳнаткашлари** ленинча шанбалик кунида одатдагидан анча кўп — ўн минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажаришга қарор қилдилар.

● **«СИРДАРЬЯВОДСТРОЙ» трестига қарашли механизациялашган кўчма колоннадан** А. Усмонов, А. Иль ва А. Родермель бошлиқ комплекс бригадалар Коммунистик шанбалик кунида асосий кучларни уй-жой объектларидаги пардозлаш ишларига сафарбар этадилар. Барча ишлар Комсомол ва Ильич районларидаги ўнлаб оилалар Биринчи Май байрамигача обод квартираларга кўчиб киришларини мўлжаллаб, ташкил этилади.

(ЎзТАГ).

ЧИГИТ ЭКИШ БОШЛАНДИ

Республикамиз областларида чигит экишнинг бориши тўғрисида шу йил 13 апрелга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — мавсум бошидан буён.

Фарғона	49,1
Андижон	46,2
Сурхондарё	25,4
Тошкент	18,5
Наманган	14,9
Самарқанд	4,1
Сирдарё	3,4
Жиззах	2,6
Навоий	1,3
Бухоро	1,0
Хоразм	0,2
ҚҚАССР	—
Қашқадарё	—
Республика бўйича:	13,8

МЕҲНАТКАШЛАРНИНГ СИЁСИЙ ВА ИҚТИСОДИЙ ЎҚУВ СИСТЕМАСИНИ ҚАЙТА ҚУРИШНИНГ АСОСИЙ ЙЎНАЛИШЛАРИ

КПСС Марказий Комитети Лойиҳаси

Совет жамияти ҳаётида катта ўзгаришлар бўлмоқда, ижобий тенденциялар кучайиб бормоқда. КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель Пленуми, КПСС XXVII съезди ишлаб чиққан социал-иқтисодий ривожланишни жадаллаштириш, жамият ҳамма соҳаларини қайта қуриш ва сифат жиҳатидан ўзгартириш стратегик йўлининг амалда рўёбга чиқариш жараёни тобора кенгайиб ва чуқурлашиб бормоқда.

Партия жамиятни соғломлаштириш учун курашни авж олдирар экан, бу улкан ишни эътиқоднинг мустаҳкам пойдеври устига қуриш зарурлигига асосланади. Миллионлаб меҳнаткашлар онгини шакллантириш, уларнинг психологиясини ва тафаккурини қайта қуриш руҳида ўзгартириш — идеология фаолиятининг асосий вазифаларидан биридир. Бу фаолият социал практика билан мустаҳкам мувофиқлаштирилганлиги, ғоявий-назарий мазмунининг теранлиги, ички ва халқаро ҳаёт реалликларини, меҳнаткашларнинг ортиб бораётган эҳтиёжларини тўла ва аниқ ҳисобга олиши, одамларга яқинлиги, ҳаққонийлиги, далилларга асосланганлиги, конкретлилиги билан ажралиб туриши керак.

Идеология ишини унинг ҳамма йўналишларида чинакамига кучайтириш талаб қилинади. Партия XXVII съезди, КПСС Марказий Комитети 1987 йил январь Пленуми талабларига мувофиқ равишда сиёсий ва иқтисодий ўқув системасини қайта қуриш, уни расмиятчилик ва қироатхонликдан халос этиб, унга ижодий тус бериш зарур. У коммунистларни, меҳнаткашларни сиёсий жиҳатдан етук фикр юритиш ва ҳаракат қила олишга ўргатиши, назарий билимларга жонли қизиқиш туғдириши, бу билимларни амалда қўлланишга ўргатиши, социалистик идеаллар ва социалистик турмуш тарзи, меҳнат ва ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг илғор формалари оммалаштирилиши ва қарор топишига кўмаклашиши керак.

I. Мамлакатни социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш шароитида марксча-ленинча таълим

Марксча-ленинча таълим — кадрларни ғоявий жиҳатдан чиниқтиришнинг, меҳнаткашларга сиёсий билим бериш ва тарбиялашнинг, инсон омилини активлаштиришнинг таъсирчан воситасидир. Жамиятни революцион тарзда қайта қуришда, шахсни тарбиялашда ва коммунистик идеологияни қарор топтиришда унинг аҳамиятини социалистик қурилишнинг бутун тажрибаси тасдиқламоқда. Марксча-ленинча таълим совет кишилари маънавий турмушининг ажралмас қисми, партиянинг омма билан алоқасининг ғоят муҳим формаси бўлиб қолди.

Ҳозирги вақтда ўқувга талаб анча ошди. Асримизнинг социал ўзгаришлари бундан буёнги ижтимоий тараққиёт шароитларини ҳам ўзгартиради. Янги иқтисодий, сиёсий, илмий-техникавий, ички ва халқаро омиллар ишга тушмоқда. Меҳнаткашларнинг маълумоти ва хабардорлиги даражаси ошди. Социалистик демрокатизм чуқурлашиб, халқнинг ўз-ўзини бошқаруви ривожланиб бормоқда, ошкоралик ва ҳаққонийлик тобора кўпроқ қарор топмоқда, қадриятларга қайта баҳо бериш, уларни ижодий мушоҳада қилиш давом этмоқда, ташкилотчилик ва идеология ишларининг янги методларини излаш кенгайиб бормоқда.

Характери жиҳатидан мислсиз мураккаб ва кўламлари жиҳатидан тарихий вазифалар, жаҳондаги икки системанинг ғоявий жиҳатдан қарама-қарши кураши кескинлашганлиги яхлит марксча-ленинча дунёқарашни шакллантиришда, сиёсий маданиятни, совет кишиларининг меҳнат ва социал активлигини оширишда олға томон жиддий ҳаракат қилиш заруратини келтириб чиқармоқда.

Партия ташкилотлари сиёсий ўқув ва иқтисодий таълимни яхлит, бир-бири билан мустаҳкам боғланган, бир-бирини тўлдирувчи ва бойитувчи таълим формаси деб қарашлари керак. Сиёсий ўқув социал-иқтисодий ривожланишни жадаллаштиришни, социалистик ишлаб чиқариш муносабатларини такомиллаштириш заруратини чуқур англаб етишга ёрдам беради, иқтисодий таълим эса совет жамияти етуклигини ошириш, социалистик демократия ҳамда халқнинг ўз-ўзини бошқарувини ривожлантириш йўллари ва методларини ўзлаштириб олишга кўмаклашади.

Жамият тараққиётининг ҳозирги бурилиш босқичида сиёсий ва иқтисодий ўқув:

мамлакатни революцион тарзда янгилаш ҳамда социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштиришнинг таъсирчан воситаси бўлиши, жамият турмушининг ҳамма соҳаларини қайта қуришда партияга ёрдам бериши;

меҳнаткашлар марксизм-ленинизм таълимотини чуқур ўзлаштириш асосида партия сиёсатини ишлаб чиқишда онгли равишда иштирок этишларига ҳамда бу сиёсатни амалга оширишда ҳалол ижодий меҳнатлари билан шахсий ҳисса қўшишларига кўмаклашиши;

ҳар бир киши ҳозирги даврнинг кескинлигини тушуниб етишини таъминлаши, янгича сиёсий ва иқтисодий тафаккурни шакллантириши, кадрлар психологиясини XXVII съезднинг новаторларча ёндашуви, КПСС Марказий Комитети 1987 йил январь Пленуми қарорлари руҳида қайта қуриши;

ижтимоий ҳодисаларга аниқ синфий, интернационал позициялардан туриб баҳо беришга, социализмнинг идеалларини ва маънавий қадриятларини, КПСС халқаро сиёсатининг принциплари ва стратегиясини, ишимизнинг тарихан ҳаққоний эканлигини ҳимоя қила олишга ўргатиши керак.

Ўқувнинг мавжуд системаси бу вазифаларни ҳал қила олмайди. У ҳаётдан ажралиб қолган, жуда улканлашиб кетган, ҳаддан ташқари регламентга солинган. Сўз билан тарбиялаш ҳамиша ҳам иш билан тарбиялаш, омманинг ғоявий-сиёсий тажрибаси билан боғлиқ бўлавермайди. Кўпчилик пропагандистлар ва тингловчилар партия ҳужжатларига, марксизм-ленинизм асосчиларининг асарларига мурожаат этмайдилар. Абстракт маърифатчилик ва қироатхонлик билимларнинг чинакам бойиб боришига халақит бермоқда. Ижодий бахсларнинг, ошкора фикрлашишларнинг йўқлиги ўқишга бўлган қизиқишни анча камайтириб, унинг обрўсини тушириб юборди.

Сўнгги йилларда идеология ишининг бу муҳим соҳасига партиявий раҳбарлик жуда бўшашиб кетди. Кўпгина партия комитетлари, район, шаҳар, область, ўлка партия комитетлари ҳамда иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари, уларнинг секретарлари меҳнаткашларнинг марксча-ленинча таълими билан юзаки шуғулланмоқдалар, бу ишни сиёсий маориф уйлари ва кабинетлари зиммасига юклаб қўйдилар. Биринчи секретарлар машғулотларга йиллаб келмайдилар, кадрларнинг сиёсий ва назарий тайёргарлиги, ғоявий-маънавий чиниқиши билан қизиқмайдилар. КПСС Устави талаблари асосида назарий савиясини ошириш учун коммунистлардан шахсан талаб қилиш пасайиб кетди. Министрликлар ва идораларнинг, корхоналар ва муассасаларнинг кўплаб раҳбарлари меҳнаткашларнинг иқтисодий таълимини ташкил этишдан ўзларини четга олдилар. Партия комитетларининг секретарлари ва тармоқ бўлимлари ҳам бу ишдан четда турибди.

Жадаллаштириш стратегияси, мамлакатдаги янги ғоявий-маънавий муҳит сиёсий ва иқтисодий ўқув системасини қайта қуриш, унинг сифати ва натижадорлигини анча ошириш учун ғоят қулай ижтимоий шароит яратмоқда.

Қайта қуришнинг моҳияти таълим мазмунини тўла янгилашдан, ғоявий-назарий савиясини оширишдан, таълим беришнинг замонавий методларини кенг жорий этиш ва унинг ҳаёт билан алоқасини мустаҳкамлашдан иборат. Ўқувнинг ҳамма формаларида КПСС XXVII съезди қарорларини, партиянинг новаторлик сиёсати асосий масалаларини чуқур ўрганиш ташкил этилади. Марксизм-ленинизм назариясини ўзлаштириш жамият тараққиётининг ҳозирги босқичини — революцион ва ҳар томонлама ўзгартиришлар босқичини, КПСС ва совет халқининг программавий мақсадлар ва вазифаларини амалга ошириш учун курашнинг реал практикасини англаб етишга қаратилиши керак. Коммунистлар, барча меҳнаткашлар чуқур англаган, уларнинг қалбига етиб борган ва амалий ишларда моддийлашган съезд ғоялари тараққиётимизнинг боришини белгилаб беради, мамлакатимизни сифат жиҳатидан янги марраларга олиб чиқишни таъминлайди.

Ўқув мантиқи янги эҳтиёжларга мувофиқ ўзгармоқда. Машғулотларда воқеликни унинг конкрет хилма-хиллиги, кўп қирралилиги, зиддиятлилиги билан, доимий ҳаракатдалиги билан ўрганмоқ керак. Ўтмишга бир томонлама баҳо беришдан, абстракт назариялаштиришдан қатъият билан халос бўла бориб, назарияни амалиёт билан мустаҳкам боғлиқ ҳолда ўрганишни таъминлаш лозим. «Ҳаёт, практика нуқтаи назари билиш назариясининг биринчи ва асосий нуқтаи назари бўлмоғи керак» — деб таъкидлаган эди В. И. Ленин (18-том, 162-бет).

II. Сиёсий ўқув янги талаблар даражасига кўтарилсин

Амалга оширилаётган ўзгартишларнинг кўламлари ва янгилиги сиёсий ўқувга (партия ва комсомол ўқувига) ғоят юксак талаблар қўймоқда. У партия ўртага қўяётган вазифаларга, практиканинг актуал эҳтиёжларига янада тўлароқ, тезкорлик билан жавоб беришга қодир бўлган ўзгарувчан, пухта, жўшқин ривожланувчи система бўлиб қолиши керак.

Партия ўқувининг асосий мақсади — коммунистларда юксак ғоявийлик ва онглиликни тарбиялашдан, уларнинг ҳар бирида сиёсий жангчи ва омма ташкилотчиси, партия бош йўлининг актив амалга оширувчиси, шахсий манфаатларини ижтимоий манфаатларга бўйсундиришга, халққа садоқат билан хизмат қилишга тайёр туриш фазилатларини ривожлантиришдан иборат.

Коммунистларни ғоявий-назарий ва сиёсий жиҳатдан тайёрлаш — КПССни мустаҳкамлаш ва такомиллаштиришнинг, унинг сафлари жипслигини кучайтиришнинг, партия ташкилотларининг жанговарлик қобилиятини ва авангардлик ролини, кадрларнинг ташаббускорлиги ва масъулиятини оширишнинг, партия аъзоси соф ва ҳалол қиёфасини қарор топтиришнинг муҳим омилидир.

Машғулотларнинг амалий самараси қатъиян кучайтирилсин. Тингловчиларни янгича ишлашга, хўжаликни моҳирлик билан юритишга, уни оқилона бошқаришга ўргатиш, уларда ўз меҳнатига умумдавлат ишининг бир зарраси сифатида онгли муносабатни тарбиялаш зарур.

Сиёсий ва иқтисодий ўқув ташкилий структураси қайта қурилсин. Формаларнинг ҳаддан ташқари кўплигидан қутилиш, бу формаларнинг назария ва сиёсатни, КПССнинг ҳозирги йўл-йўриқларини самаралироқ ўрганишни таъминлайдиганларидан оқилона фойдаланиш лозим.

Коммунистлар, комсомол ва партиясизларнинг эҳтиёжлари тўлароқ ҳисобга олинсин, ўз билимларини оширишга муттасил қизиқиш тарбиялансин. Партия ҳужжатларига, дастлабки манбаларга доимий мурожаат қилиш, ғоявий-сиёсий, илмий-техникавий ва иқтисодий билим даражасини кенгайтириш ҳар бир кишининг маънавий эҳтиёжига айланишига эришилсин.

Меҳнаткашларнинг сиёсий ва иқтисодий ўқувига раҳбарлик услуби ва методлари ўзгартирилсин. Марказлаштирилган асосда олиб бориладиган ишларни партия ташкилотлари мустақиллигини кенгайтириш, ўқув сифати ва натижалари учун уларнинг масъулиятини ошириш билан энг мақбул даражада қўшиб олиб бориш таъминлансин. Ишнинг бу соҳасида партия, хўжалик, касаба союз ва комсомол органлари фаолияти ва баҳамжиҳат ишлашини мувофиқлаштириш кучайтирилсин.

Қайта қуришни амалга ошириш чоғида пропаганданинг ленинча принципларига, большевизмнинг буюк анъаналарига мунтазам таяниш лозим. Партиявийлик, илмийлик, ҳаёт билан мустаҳкам алоқа сиёсий ва иқтисодий ўқув таъсирчанлигининг ўзгармас негизидир.

XXVII съезд олға сурган назария ва сиёсатнинг актуал проблемалари (улар марксизм-ленинизмни ривожлантиришда янги босқичдир) партия стратегик йўли ва амалий фаолиятининг илмий асослари партия ўқувининг мазмунини ташкил этади. КПСС аъзолари мамлакатда ва жаҳонда юз бераётган реал жараёнларни ўрганар эканлар, К. Маркс, Ф. Энгельс, В. И. Ленин назарий меросига таянишлари лозим. Партия ленинизм руҳини мумкин қадар тўлароқ тиклашга, кадрларга нисбатан ленинча талабларни қарор топтиришга ҳаракат қилаётган ҳозирги шароитда В. И. Ленин асарларини ҳар бир киши чуқур ўрганиши, унинг фикрларига, ғояларига мурожаат қилиши шарт.

Коммунистлар, комсомоллар ўзларида партия ва ҳукуматнинг кундалик ҳужжатларини мунтазам ўрганиб бориш эҳтиёжини ҳосил қилишлари, газета ва журналлардан, телевидение ва радиодан ижтимоий-сиёсий ахборотни ўқиб, эшитиб, кўриб ўрганиб боришлари, адабиётга, санъатга мойилликни тарбиялашлари, социал ва маънавий турмуш ҳодисаларига баҳо беришни ўрганишлари керак.

Келгуси даврда қуйидаги ўқув курслари тавсия этилади:

Мамлакатни социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш — КПССнинг стратегик йўли.

Социализмни такомиллаштириш назарияси ва практикаси.

Совет экономикаси: ўсишнинг янги сифати.

Бошқариш системасини ва хўжалик юритиш методларини қайта қуриш.

Социализм тараққиётининг инсон омили: моҳияти ва проблемалари.

КПССнинг актив, яхлит социал сиёсати.

Совет жамиятини революцион тарзда янгилаш ва социал адолат.

Қайта қуриш шароитида КПССнинг кадрлар сиёсати.

Социалистик демократизмни ҳар томонлама кенгайтириш, халқнинг ўз-ўзини бошқарувини чуқурлаштириш, совет жамияти ҳуқуқий асосларини мустаҳкамлаш.

Миллий муносабатларни ривожлантиришнинг, интернационал ва ватанпарварлик тарбиясининг долзарб муаммолари.

КПСС XXVII съезди маданият соҳасидаги сиёсат ҳақида.

Меҳнаткашларда илмий-материалистик, атеистик дунёқарашни шакллантириш проблемалари.

Ҳозирги дунёда мафкуравий кураш.

Жаҳон социализми тараққиётининг ҳозирги босқичи ва социалистик мамлакатлар ҳамкорлиги.

КПСС нинг ташқи сиёсий стратегияси ва ядро асрида янгича сиёсий тафаккур.

Марксизм-ленинизм университетлари, сиёсий семинарлар ва сиёсий мактаблар, якка тартибдаги планлар асосида ўз билимини ошириш партия ўқувининг ташкилий структурасини ташкил этади.

Марксизм-ленинизм университетларининг роли ортади. Уларда сиёсий ва иқтисодий ўқув системаси учун пропагандистлар тайёрлаш ва қайта тайёрлаш амалга оширилади, партия комитетларининг номенклатураси ва резервидаги ходимлар бу университетларда ўзларининг ғоявий-назарий савияларини оширадилар.

Турли категориядаги коммунистлар ва партиясиз активлар ўқувининг асосий формаси сифатида сиёсий семинарлар кенг ривожлантирилади. Уларда машғулотларни тингловчилар — инженер-техник ходимлар, ўқитувчилар, врачлар, фан ва маданият арбоблари, партия-хўжалик ва идеология активлари ишлаб чиқариш ва ижтимоий фаолиятининг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олиб ташкил этмоқ керак. Ижодкор зиёлилар орасида сиёсий семинарларнинг обрўсини, уларда ғоявий қатъиятни, аниқ дунёқараш позицияларини, ижтимоий турмуш ҳодисаларига синфий жиҳатдан ёндашувни тарбиялашда бу семинарларнинг ролини ошириш керак..

Сиёсий мактаблар тингловчиларни партиямизнинг ҳозирги сиёсатини чуқур билиш, меҳнат коллективларининг иқтисодий ва социал турмушини таҳлил этиш кўникмаларини ҳосил қилиш билан қуроллантиришнинг сифат жиҳатидан янги формаси бўлиши керак. Бундай мактаблар, қоида тариқасида, ўрта ва тўлиқсиз ўрта маълумоти бўлган коммунистлар ва партиясиз активлар учун тузилади.

Шахсий планлар асосида сиёсий ўқув практикаси такомиллаштирилмоқда, унинг бажарилиши устидан таъсирчан назорат системаси жорий этилмоқда. Шу мақсадда партия комитетлари сиёсий маориф кабинетлари ва уйлари негизида консультация пунктлари, доимий ишловчи лекторийларнинг кенг шохобчасини уюштирадилар, мунтазам тарзда консультациялар, тематик лекциялар ва суҳбатлашувлар туркумини ўтказадилар.

Комсомоллар ва ёшларнинг ўқуви йигит ва қизларни партиямиз ички ва ташқи сиёсатининг проблемаларини, фан, маданият ва санъатнинг актуал масалаларини ўзлаштиришга жалб этишнинг оммавий формалари бўлган комсомол сиёсий мактаблари ва семинарларида, сиёсий мунозара клубларида амалга оширилади. Унда ўқув ижодий изланиш характерига эга бўлиши, ёшлар учун марокли ва улар дидига мос бўлиб, йигит-қизларнинг эҳтиёжлари билан мустаҳкам боғланган бўлиши, уларнинг меҳнатда, ижтимоий ҳаётнинг бошқа соҳаларида ўзларини кўрсатишга интилишларини қўллаб-қувватлаши, актив гражданлик позициясини шакллантиришга кўмаклашиши керак.

Коммунистлар, комсомоллар ва барча меҳнаткашларнинг ўсиб бораётган маънавий эҳтиёжларини янада тўлароқ қондириш, уларда ижтимоий-сиёсий билимларга барқарор қизиқишни ривожлантириш мақсадида халқ университетлари, лекторийлар, конференциялар, сиёсий китоб клублари сингари оммавий пропаганда формаларидан ҳам кенгроқ фойдаланиш зарур.

Ўқувни ташкил этишнинг демократик принциплари янада ривож топади. Янги система сиёсий, иқтисодий, социал, ҳуқуқий ва бошқа билимларни тўлдириш учун коммунист ва комсомолларга кенг имкониятлар очиб беради. Ўқувнинг мажбурийлиги формаларни танлаш ва тавсия этилаётган курсларни танлашдаги ихтиёрийлик билан бирга қўшиб олиб борилади. Марксча-ленинча таълимнинг рационал структураси, мактаблар ва семинарлар сони ҳамда уларни комплектлаштириш тартибини, улардаги тингловчилар составини партия ташкилотлари малакали пропагандистлар мавжудлиги, ўқув моддий базасининг аҳволи, меҳнаткашларнинг ишлаб чиқариш ва жамоат иши характери, уларнинг маълумоти, сиёсий, иқтисодий, профессионал тайёргарлиги даражасини инобатга олиб белгилайдилар. Зарурат туғилганида бригада, участка, ферманинг ҳамма аъзолари биргаликда ўқиши мумкин бўлган сиёсий мактаблар ва семинарлар очиш керак.

Ўзлаштирилаётган районларда, олис участкаларда, нефть конларида, геология-разведка партияларида, чорвачилик яйловларида, меҳнат мавсумий ёки кўчма характерга эга бўлган ишлаб чиқариш коллективларида ишлаётган коммунистлар ва партиясизлар ўқувининг форма, метод ва муддатларини тегишли партия ташкилотлари белгилайдилар.

Сиёсий мактаб ва семинарлар одатда шаҳарда 1 октябрдан 1 июнгача, қишлоқда 1ноябрдан 15 апрелгача ишлайди. Марксизм-ленинизм университетлари ва уларнинг филиалларида ўқув йили 1 сентябрдан 1 июнгача давом этади. Машғулотлар кунларини маҳаллий партия комитетлари белгилайдилар.

(Давоми иккинчи бетда).

Жуда катта хизматлари учун мукофот

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ва Корея Халқ Демократик Республикаси халқлари ўртасидаги қардошларча дўстлик ва ҳамкорликни ривожлантиришдаги жуда катта хизматлари, тинчлик ва социализмни мустаҳкамлаш ишига қўшган катта ҳиссаси учун ва туғилган кунига етмиш беш йил тўлиши муносабати билан СССР Олий Совети Президиуми Корея Меҳнат партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Корея Халқ Демократик Республикасининг президенти ўртоқ Ким Ир Сенни Ленин ордени билан мукофотлади.

* * *

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми Корея Халқ Демократик Республикасининг атоқли партия ва давлат раҳбари, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг атоқли арбоби Ким Ир Сенни туғилган кунига етмиш беш йил тўлиши билан самимий табрикладилар. Ким Ир Сенга табрик мактубида СССР ва КХДР халқлари ўртасидаги марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализмининг мустаҳкам пойдеворига таянувчи дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини мустаҳкамлашга у қўшган ҳиссани, шунингдек империализмнинг қуролланиш пойгаси ва ҳарбий можаролар чиқариш сиёсатига қарши жаҳон демократик кучларининг курашини кучайтириш йўлидаги куч-ғайратларини Совет Иттифоқида юксак баҳолашлари айтилади.

(ТАСС).

● *Бугун—Москвада ВЛКСМ XX съезди ўз ишини бошлайди*

ЖАДАЛЛАШТИРИШГА—КОМСОМОЛ ШИЖОАТИ

ВЛКСМ XX съездида қатнашаётган республикамиз вакиллари орасида ана шундай фидокор ёшлар анчагина. Жумладан, Чиноз районидаги «Чиноз» наслчилик совхоз-техникуми соғувчиси Дилбар Сафарова, Хива гилам комбинати тўқувчиси Зайнаб Мейлиева, Хатирчи районидаги «Партия XXII съезди» колхози раиси, ёш коммунист Суннат Носиров, Андижон мебель фабрикаси ишчиси Абдулбори Латипов сингари съезд делегатлари Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги шарафига авж олаётган социалистик мусобақада фаол иштирок этмоқдалар.

Республика комсомол ташкилоти сафларида 3 миллиондан зиёд йигит-қизлар бор. Комсомолларнинг 2 миллиондан кўпроғи бевосита моддий неъматлар ишлаб чиқаришда қатнашмоқда. Бу — катта куч, албатта. Кейинги пайтларда комсомол органлари расмиятчиликка, қоғозбозликка, тўрачиликка барҳам бериб, эскича иш услубидан юз ўгираётганлиги эътиборга лойиқдир. Ёшларимиз салбий ҳодисаларга қарши курашда актив қатнашмоқда, республикада соғлом ижтимоий муҳитни вужудга келтиришга кўмаклашмоқда.

Бироқ комсомол ташкилотлари ёшларнинг ижтимоий-сиёсий ва меҳнат активлигини ошириш борасида ҳали етарли фаоллик кўрсатмаяптилар. Партия комитетлари комсомолга раҳбарлик ва ғамхўрликни кучайтиришлари лозим. Ёшларга таяниш, уларга кўпроқ мустақил соҳаларни дадил ишониб топшириш талаб этилади. Партия комсомол-ёшларнинг битмас-туганмас куч-ғайрати, ижодий ташаббускорлигини ҳамиша қадрлайди ва мамлакатни ривожлантиришнинг масъулиятли, бурилиш босқичида ёшлар энг мураккаб вазифаларни амалга оширишни ўз зиммаларига олишларига ишонади.

Суратда: ВЛКСМ XX съездида иштирок этаётган республикамиз вакилларидан бир группаси.

В. Молгачев фотоси.

МЕҲНАТКАШЛАРНИНГ СИЁСИЙ ВА ИҚТИСОДИЙ ЎҚУВ СИСТЕМАСИНИ ҚАЙТА ҚУРИШНИНГ АСОСИЙ ЙЎНАЛИШЛАРИ

КПСС Марказий Комитети Лойиҳаси

(Боши биринчи бетда).

III. Иқтисодий ўқув—кадрларнинг сиёсий тарбияси, малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлашнинг энг муҳим таркибий қисмидир.

Фан-техника тараққиёти негизида халқ хўжалигини реконструкциялаш, хўжалик юритишнинг замонавий методларига ўтиш, меҳнатни ташкил этишнинг илғор формаларини ёйиш кадрлар малакасини оширишга, уларнинг иқтисодий тафаккурини шакллантиришга янгича ёндашувни талаб қилади. Ишлаб чиқаришнинг ўсиб бораётган даражасига, экономикани қайта қуришга мувофиқ миллионлаб меҳнаткашларни қайтадан ўқитиш, юксак касб маҳорати билан сиёсий етуклик ва иқтисодий билимдонлик мужассам бўлган ходимларни тайёрлаш керак.

Практика эҳтиёжларини назарда тутиб, оммавий-иқтисодий ўқувни профессионал таълим билан қўшиб олиб бориш, уни кадрлар малакасини ошириш ва қайта тайёрлашнинг давлат системасига қўшиш керак. Бу ўқув мамлакатда шаклланиб келаётган ягона узлуксиз таълим системасининг энг муҳим бўғини бўлиши керак. Шу йўл билангина бугунги кунда ходимларнинг билимдонлигини замонавий талаблар даражасида тутиш, экономика, фан ва техника, бошқарув ва меҳнатни ташкил этиш, социал масалаларни ҳал қилиш соҳасидаги конкрет билимларни доимо тўлдириб ва такомиллаштириб бориш мумкин.

Ишчилар ва инженер кадрларнинг ўқув-курс комбинатларида, ҳунар-техника билим юртларида, факультетлар, институтлар ва бошқа махсус ўқув юртларида малакасини ошириш ва уларни вақти-вақти билан қайта тайёрлаш меҳнаткашларнинг корхоналар, бирлашмалар, муассасалар ва ташкилотларнинг бевосита ўзидаги узлуксиз ишлаб чиқариш иқтисодий таълимининг ҳамиша ишлаб турадиган турли формаларидаги муттасил ўқуви билан узвий тарзда қўшиб олиб борилиши керак.

Қуйидагилар бундай ўқувнинг асосий формалари бўлиб қолмоқда:

социалистик хўжалик юритиш мактаблари. Улар коммунистик меҳнат мактаблари ўрнига тузилиб, бригада, цех, ферма коллективлари негизида ёки бир касбдаги ходимлардан таркиб топади. Бу мактабларда ишчилар ва колхозчилар билан биргаликда хўжалик ҳисобидаги қуйи меҳнат коллективлари составига кирадиган ёки уларнинг ишини таъминлайдиган бригадирлар, мастерлар ва мутахассислар шуғулланишлари мумкин;

инженер-техник ходимлар ва илмий ходимлар, мутахассислар, хўжалик раҳбарлари учун ташкил этилаётган ишлаб чиқариш иқтисодий семинарлар ва техника-иқтисодий билимлар университетлари.

Практика синовидан ўтган сифат группалари ва тўгараклари, илмий-техника жамиятлари ва клублари, жамоатчилик асосида ишлайдиган иқтисодий ва конструкторлик лабораториялари, кинолекторийлар ва шулар сингари оммавий ишлаб чиқариш пропагандасининг самарали формаларидан кенгроқ фойдаланиш мақсадга мувофиқдир.

Ишлаб чиқариш-иқтисодий таълими партия иқтисодий назарияси ва сиёсатининг актуал проблемаларини, илмий бошқаришнинг замонавий ютуқларини, интенсивлаштириш шароитларида хўжалик юритишнинг янги методларини, ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг хўжалик ҳисоби воситаларини амалда эгаллашни, иқтисодий ва социал тараққиёт планлари бажарилишини таҳлил этиш кўникмаларини ҳосил қилишни, конкрет хўжалик вазифаларини ҳал этишни, Ватанимиздаги ва чет эллардаги энг яхши тажрибадан фойдаланишни кадрлар ўзлаштириб олишини таъминлайдиган комплекс ўқув программалари асосида олиб борилади.

Иқтисодий ўқув табақалаштирилган типовой ўқув программалари асосида, жойларда корхоналарнинг хусусиятлари ва тингловчиларнинг состави инобатга олиниб, аниқликлар киритилган ана шундай программалар асосида олиб борилиши керак.

Яқин йиллар учун қуйидаги иқтисодий курслар тавсия этилади:

ишлаб чиқаришни интенсивлаштириш ва меҳнат унумдорлиги.

Фан-техника тараққиёти асосида халқ хўжалигини янгидан реконструкциялаш.

Хўжалик юритишнинг ва экономикани бошқаришнинг янги механизми.

Маҳсулот сифатини тубдан яхшилаш — жадаллаштиришнинг муҳим омили.

Ресурсларни тежаш — хўжалик юритишнинг самарали методи.

Тўла хўжалик ҳисоби, ўз харажатларини ўзи қоплаш ва ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш.

Давлат корхонаси: мустақиллик, масъулият, ўз-ўзини бошқариш.

Ташқи иқтисодий фаолият ва халқаро ҳамкорликнинг янги механизми.

Ишлаб чиқариш-иқтисодий ўқувини планлаштириш ва ташкил этиш, унинг сифати ва натижадорлигини ошириш соҳасидаги ҳамма иш министрликлар ва идоралар, хўжалик раҳбарлари, ВЦСПС касаба союз ташкилотлари зиммасига юкланади ва партия комитетларининг раҳбарлигида амалга оширилади. Улар бу ўқувни меҳнат коллективларини социал-иқтисодий ривожлантириш планларининг таркибий қисми деб ҳисоблаб, машғулотлар учун ҳамма ерда зарур шароитлар яратишлари шарт, шу мақсадда улар кадрларни тайёрлаш ҳамда малакасини ошириш учун, маданий-оммавий ишлар ўтказиш учун ажратилган маблағлардан, шунингдек корхоналар ва ташкилотларнинг хўжалик ҳисоби фондларидан фойдаланишлари керак. Тармоқларни ривожлантириш вазифалари асосида, меҳнат коллективларининг ишлаб туриш хусусиятларини ҳисобга олиб ўқувнинг энг оқилона структураси ва вақти, тингловчиларнинг состави ва сони, ўқувнинг умуман қанча давом этиши, бу ўқув якунларини чиқариш тартиби ҳамда меҳнаткашларнинг профессионал ва иқтисодий билимини баҳолаш тартиби белгиланади.

Министрликлар ва идоралар, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг раҳбарлари ишлаб чиқариш-иқтисодий ўқувининг ягона бўлинмаларини тузишлари, уларни малакали мутахассислар билан мустаҳкамлашлари керак. Иқтисодий тайёргарликни муттасил яхшилаб бориш учун кадрларнинг масъулияти кучайтирилсин, ходимлар малака разрядлари ва классларини ошириш, аттестацияси, уларни лавозимдан лавозимга ўтказиш ва меҳнатига ҳақ тўлаш улар билимлари сифати ва бу билимларни амалда актив қўлланиш билан ўзаро мустаҳкам боғлиқлиги таъминлансин. ВЦСПС ҳамда СССР Меҳнат ва социал масалалар давлат комитети тариф-малака справочникларига ва ана шу масалалар ҳал этилишини тартибга солиб турувчи бошқа ҳужжатларга зарур ўзгартишлар киритсинлар.

Министрлик ва идоралар фаолиятини мувофиқлаштириб туриш СССР Министрлар Советининг Социал ривожлантириш бюроси зиммасига юклатилади. КПСС Марказий Комитетининг иқтисодий ва тармоқ бўлимлари, партия комитетлари бу иш устидан назоратни амалга оширадилар.

IV. Ўқув ва илмий-методик ишнинг сифатини яхшилаш

Марксча-ленинча таълимнинг янги мазмуни, ташкил этилиши ҳамда структураси ўқув ва илмий методик ишни қайта қуришни назарда тутади. Проблематик ёндашув, мулоқот, турли нуқтаи назарларни таққослаш, мунозара, коллектив муҳокаманинг бошқа актив формалари ўқув жараёнининг асосига қўйилиши керак. Семинарлар ва мактаблар раҳбарларининг диққат-эътибори тингловчилар билан якка-якка ишлашни кучайтиришга қаратилиши лозим. Ҳужжатлар, справочниклар, ўқув адабиётини қидириш ва уларни мустақил тарзда чуқур ўқиб ўрганиш, кундалик воқеаларни, ҳар куни бўладиган ҳодисаларни таҳлил этиш — буларнинг ҳаммаси машғулотларга тайёргарлик ва уларни ўтказишнинг асоси бўлиши лозим.

Конкрет вазиятлар таҳлили, амалий топшириқлар, машғулот ўйинлар, семинар-практикумлар, сайёр машғулотлар, кoференциялар, резервларни коллектив бўлиб қидириш, социалистик мажбуриятларни ёқлаш норма бўлиб қолиши керак. Барча меҳнат коллективларида тингловчилар таклифларини ҳисобга олиш, таҳлил этиш ва жорий қилиш системаси ишлаб чиқилиши керак. Бу таклифлар қатъий белгилаб қўйилган муддатларда, партия йиғилишларида ва ишчиларнинг йиғилишларида, матбуотда меҳнаткашлар айтган фикр-мулоҳазалар ва таклифлар билан биргаликда кўриб чиқилсин.

КПСС Марказий Комитетининг Пропаганда бўлими, Иқтисодий бўлими, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Бутуниттифоқ сиёсий маориф уйи экспериментлар ўтказиладиган ва сиёсий ҳамда иқтисодий ўқув методикаси янада такомиллаштириладиган партия ташкилотларини белгиласинлар. Олинаётган натижалар муттасил муҳокама қилинсин, илғор тажриба кенг ёйилсин.

КПСС Марказий Комитетининг Пропаганда бўлими, Иқтисодий бўлими Бутуниттифоқ сиёсий маориф уйи, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Ижтимоий фанлар академияси, Халқ хўжалиги академияси билан биргаликда ўқув планлари ва программаларини қайта ишлаб чиқсинлар, янги курсларга оид дарсликлар, ўқув ва методик қўлланмалар тайёрлашни бошлаб юборсинлар ҳамда буларни 1988/89 ўқув йилига нашр этсинлар. Бу дарсликлар, ўқув ва методик қўлланмаларга юксак ғоявий-назарий даража, ўқувнинг янги мантиқига яраша баён, актуаллик ва конкретлилик, назариянинг ҳаёт билан алоқаси, далил-исбот ва равонлик, ифодали ва оммабоп тил хос бўлиши керак.

Программаларни, ўқув адабиётини ишлаб чиқишга етакчи олимлар, мутахассислар, юқори малакали методистлар, практик ходимлар, энг яхши пропагандистлар жалб этилсин. КПСС назарияси ва сиёсатининг энг актуал проблемалари юзасидан дарсликлар яратиш бўйича вақти-вақти билан конкурслар ўтказилсин, бу ишнинг кенг ошкоралиги таъминлансин.

Адабиёт, кинофоноҳужжатлар, кўргазмали қуроллар тайёрлаш ва нашр этиш перспектив планлаштириш асосида амалга оширилади. Партиянинг янги ҳужжатлари инобатга олиниб, дарсликлар ва ўқув қўлланмаларига ўз вақтида ўзгартишлар ва тузатишлар киритилиши керак. Нашр этиладиган ўқув адабиётини кенг кўламда муҳокама қилиш йўлга қўйилсин. Программалар ишлаб чиқилиб, дарсликлар нашр этилганидан кейингина курсларни жорий этиш қоида қилиб қўйилсин. Асосий курслар бўйича хрестоматия дарсликлари, машқлар ва масалалар тўпламларини, плакатлар, диапозитивлар, диафильмлар туркумини ўз ичига оладиган қўлланмалар комплектини чиқариш мақсадга мувофиқдир.

Марксизм-ленинизм асосчилари асарлари тўпламларини, иқтисодий ва маданий қурилиш, социалистик жамиятни бошқариш, партиянинг ташқи сиёсати ва ташқи иқтисодий фаолияти, оммани тарбиялаш масалаларига оид КПСС ҳужжатларини тайёрлаш кенгайтирилсин. Марксча-ленинча таълим, пропаганданинг психологик-педагогик асослари методикаси юзасидан адабиёт чиқариш кўпайтирилсин. Мамлакатнинг энг яхши пропагандистлари тўғрисида кутубхонача ташкил этилсин.

Типовой программалар, дарсликлар ва ўқув қўлланмалари, кўргазмали босма материаллар, товуш ва экран ахбороти воситаларини тайёрлаш, сиёсий ва иқтисодий ўқув системаси учун умумий методик ечимлар ва тавсиялар тайёрлаш соҳасидаги барча ишларга раҳбарлик қилиш, планлаштириш ва ташкил этиш КПСС Марказий Комитети Пропаганда бўлими, Иқтисодий бўлими, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Бутуниттифоқ сиёсий маориф уйи зиммаларига юкланади.

Дарсликлар, ўқув қўлланмалари ва программалар тайёрлашда КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Ижтимоий фанлар академияси, Ижтимоий фанлар институти ва Марксизм-ленинизм институти асосий марказлар бўлишлари керак. Бу ишга Олий партия мактаблари, СССР Фанлар академиясининг институтлари, СССР Педагогика фанлари академияси, ВЛКСМ Марказий Комитети ҳузуридаги Олий комсомол мактабини жалб этиш мақсадга мувофиқдир.

Партия комитетларининг сиёсий маориф уйлари ва кабинетлари биринчи навбатда маҳаллий характердаги методик қўлланмалар, справочник-ахборот материалларини ишлаб чиқиб, пропаганда соҳасидаги илғор тажрибани умумлаштирадилар ва оммалаштирадилар.

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Халқ хўжалиги академияси, СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги, СССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети, тармоқ министрликлари ва идоралари, ВЦСПС зиммасига ишлаб чиқариш-иқтисодий ўқув системасини ўқув-методик жиҳатдан таъминлаш вазифаси юклансин.

СССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитети, Сиёсий адабиёт нашриёти, «Правда», «Плакат», «Молодая гвардия», «Мысль», «Экономика», «Наука» нашриётлари, СССР касаба союз нашриёти, СССР Давлат агросаноат комитетининг нашриёти, тармоқ нашриётлари, СССР Кинематография давлат комитети, «Мелодия» Бутуниттифоқ фирмаси, «Диафильм» студияси дарсликлар ва ўқув-методик адабиётлар, кўргазмали босма, экран ва овозли қўлланмалар нашр этиш оперативлиги ва сифатини оширишлари керак. Пропаганда соҳасидаги илғор тажриба тўғрисида ҳужжатли ва ўқув фильмлар туркуми чиқарилсин.

Оммавий ахборот воситалари ўқувни илмий-методик жиҳатдан таъминлашга катта ҳисса қўшишлари лозим. «Коммунист», «Партийная жизнь» журналлари, «Правда», «Советская Россия», «Экономическая газета», «Социалистическая индустрия», «Строительная газета», «Сельская жизнь», «Советская культура», «Учительская газета» газеталари, шунингдек, бошқа марказий ижтимоий-сиёсий, тармоқ ва илмий нашрлар, матбуот маҳаллий органлари ўз саҳифаларида пропагандистлар ва тингловчиларга мўлжалланган материалларни мунтазам босиб чиқаришлари, радио ва телевидение шу ҳақда эшиттиришлар уюштириши керак. Пропагандистлар ва тингловчилар учун сиёсий ва иқтисодий ўқув системасида ўрганилаётган КПСС назарияси ва сиёсатининг энг муҳим проблемаларига оид Бутуниттифоқ телевизион лекторийси ташкил этилсин.

Муаллимлар, пропагандистлар ва партия активларини янада тўлиқроқ хабардор қилиш мақсадида «Аргументы и факты», «Глобус», «НТР: проблемы и решения» нашрларининг тиражларини кўпайтириш кўзда тутилсин.

«Политическое самообразование» журнали ишини жиддий равишда қайта қуриш зарур, унга сиёсий ва иқтисодий ўқув системаси учун методик материаллар эълон қилиш вазифаси юклатилсин. Машғулотларнинг ғоявий-назарий ва методик даражасини оширишда, маорифни ташкил этишга замонавий ёндашувларни жорий этишда, илғор иш тажрибасини мунтазам ёритишда редакциянинг эътиборини партия ташкилотларига, пропагандистлар ва тингловчиларга амалий ёрдам беришга жалб этиш муҳимдир. Журнал чиқаришни йилига 12 тадан 18 тага етказилсин. Унга КПСС Марказий Комитетининг «Политическое самообразование» журнали номи берилсин.

КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Ижтимоий фанлар академияси, Марксизм-ленинизм институти, СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Халқ хўжалиги академияси, Олий партия мактаблари, СССР Фанлар академиясининг Социологик тадқиқотлар институти, касаба союз ҳаракати олий мактаби ва комсомол олий мактаби сиёсий ва иқтисодий ўқув самарадорлигини кучайтиришга қаратилган тадқиқотлар ўтказишлари зарур. Методиканинг илмий асосларини, психология, педагогика ва социологиянинг пропаганда фаолиятига тааллуқли масалаларини ишлаб чиқишга алоҳида эътибор берилсин. Тадқиқотлар натижалари мактаблар ва семинарларнинг иш практикасига оператив равишда жорий этилсин.

V. Ўқувнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш

Сиёсий ва иқтисодий ўқувнинг янги вазифалари унинг моддий-техника базасини анча мустаҳкамлашни тақозо этади. Бу иш КПСС XXVII съездининг идеология ташкилотларини информатика ва электрониканинг энг янги воситалари билан таъминлашга, идеология, фан ва маданиятнинг замонавий техник базасини вужудга келтиришга қаратилган йўл-йўриқларини рўёбга чиқаришнинг узвий қисми бўлиб қолиши керак.

Пропаганда ва ўқитишнинг техникавий воситаларини ишлаб чиқаришни тубдан яхшилашга, уларнинг сифати ва пишиқ-пухталигини оширишга, янги аппаратлар номенклатурасини, уларни яратиш ва ишлаб чиқишни тартибга солишга қаратилган тадбирлар амалга оширилсин. Шу беш йилликда сиёсий ва иқтисодий ўқув учун видеокассеталар, транспарантлар ишлаб чиқаришга киришилсин. «Видеофильм» Бутуниттифоқ ишлаб-чиқариш ижодий бирлашмаси базасида ўқув видеопрограммаларини чиқариш йўлга қўйилсин. Босма кўргазмали қуроллар, ўқув-методик фильмлар, диапозитивлар, диафильмлар, грампластинкалар тайёрлаш ва уларни кўплаб чиқариш муддатлари қисқартирилсин.

КПСС Марказий Комитетининг Пропаганда бўлими ва Ишлар бошқармаси партия комитетлари сиёсий маориф уйлари ва кабинетларини замонавий техника воситалари билан таъминлаш комплекс программасини ишлаб чиқсинлар. Улар зарур кўпайтириб берувчи, видеопроекцион ва телевизион дисплей техникаси, кинофотолабораториялар ва материаллар билан таъминлансин, компьютерлаштириш тадбирлари амалга оширилсин. Ўқув аудиториялари ва кабинетларини жиҳозлашнинг илмий асосланган нормативлари ишлаб чиқилсин. Партия кутубхоналарини асбоб-ускуналар билан марказлаштирилган тарзда таъминлаш йўлга қўйилсин, китоб фондларини комплектлаш яхшилансин. Қишлоқ район партия комитетлари сиёсий маориф кабинетларига алоҳида эътибор берилсин. КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Бутуниттифоқ сиёсий маориф уйининг моддий-техника базаси мустаҳкамлансин.

Шаҳар ва район партия комитетлари, сиёсий маориф уйлари биноларини лойиҳалаш, қуриш ва реконструкциялаш чоғида уларни ўқитишнинг техникавий воситалари билан комплекс таъминлаш кўзда тутилсин. Министрликлар ва идоралар кадрларни ўқитиш учун зарур моддий-техника базасини вужудга келтиришни таъминласинлар. Ҳар бир меҳнат коллективида ўқув синфлари, яхши жиҳозланган аудиториялар ва кабинетлар бўлиши зарур. Машғулотлар ўтказиш учун энг яхши бинолар берилсин, умумий таълим мактабларидан, маданият саройлари ва уйларидан, клублар ва кутубхоналардан фойдаланилсин. Жамоат бинолари лойиҳасига методик кабинетлар, ўқув ва лекция аудиторияларини ташкил этиш ва уларни жиҳозлашдан иборат «ғоявий-тарбиявий ишларнинг моддий-техника базаси» бўлими киритилсин.

Пропаганданинг техника воситалари ва кўргазмали материаллар билан савдо қилишни такомиллаштириш тадбирлари амалга оширилсин. 1988 йилда республика, ўлка ва область марказларида сиёсий ва иқтисодий адабиётлар, методик қўлланмалар, диафильмлар, диапозитивлар, грампластинкалар билан савдо қиладиган ихтисослаштирилган магазинлар ташкил этиш ниҳоясига етказилсин. Шаҳарларда ва йирик район марказларида техника воситаларини сотиш ва харидорларга консультация хизмати кўрсатадиган базавий магазинлар ажратилсин. Ўқитиш аппаратлари ва техникавий воситаларни ижарага берадиган пунктлар очилсин. Уларни марказлаштирилган тарзда ремонт қилиш йўлга қўйилсин.

1988 йилдан бошлаб сиёсий ва иқтисодий ўқув учун кўргазмали ва овозли қўлланмаларга обуна ташкил қилинсин, улар ўз вақтида етказиб берилиши таъминлансин. Партия, касаба союз, комсомол комитетларига, корхоналар ва ташкилотларга, колхоз ва совхозларга бозор фондидан пул ўтказиш йўли билан ўқув мақсадларида сотиш рухсат этиладиган товарлар рўйхати кенгайтирилсин.

Иқтисодий ва социал ривожланишнинг беш йиллик ва йиллик планларида ўқитишнинг техник воситаларини ишлаб чиқариш кўрсаткичлари системасини планлаштириш ва такомиллаштириш яхшилансин. Техника воситалари, овозли ва кўргазмали қўлланмалар яратиш ва ишлаб чиқаришда, ахборот аппаратлари ва воситаларининг янги намуналарини синовдан ўтказиб маъқуллашда министрликлар ва идоралар фаолиятини мувофиқлаштириш. бу соҳада Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши мамлакатлари билан ҳамкорлик қилиш учун СССР Фан ва техника давлат комитети ҳузурида пропаганда ва ўқитишнинг техника воситалари тармоқлараро маркази ташкил этилсин.

VI. Сиёсий ва иқтисодий ўқувга партиявий раҳбарликни такомиллаштирайлик

Партиявий раҳбарликни тубдан яхшилаш — меҳнаткашлар сиёсий ва иқтисодий ўқувини қайта қуришнинг асосий масаласидир. Бунинг моҳияти шундан иборатки, республика партия ташкилотидан тортиб, бошланғич партия ташкилотигача, ҳар бир партия ташкилоти новаторлик, ижодкорлик кўрсатиб, изланиш руҳида яшаши, XXVII съезд, КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил январь Пленуми йўл-йўриқларини амалга ошириш учун актив кураш олиб бориши зарур. Марксча-ленинча таълимни реал практикага, ҳозирги вақтда жамиятда содир бўлаётган жараёнларга дадил яқинлаштириш унинг мазмуни, форма ва методларини янгилашга қаратилган йўл қатъият билан амалга оширилсин. Жадаллаштириш ва қайта қуриш ғоялари коммунистлар, барча меҳнаткашлар онгига сингиб, уларнинг иши ва турмушининг мазмуни бўлиб қолишига эришиш зарур.

Сиёсий ўқувга алоҳида партиявий ишга бўлгани сингари муносабатни тубдан ўзгартириш зарур. Пухта ўйланган қарорлар ишлаб чиқиш ва уларни бажариш, марксча-ленинча таълимга конкрет раҳбарликни амалга ошириш учун иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетлари, ўлка, область, шаҳар, район партия комитетлари, биринчи навбатда уларнинг коллегиал органлари — пленумлар ва бюроларнинг масъулияти кучайтирилсин.

Кадрларнинг назарий тайёргарлиги ва ғоявий-маънавий чиниқиши учун биринчи секретарлар шахсан жавобгардирлар. Секретарлар, бўлим мудирлари, партия комитетларининг бошқа ходимлари машғулотларда шахсан сўзга чиқиб, суҳбатларда қатнашишлари, тингловчиларнинг саволларига жавоб қайтаришлари норма тусини олиши керак.

Меҳнаткашларнинг иқтисодий таълимига раҳбарлик қилишда партия комитетлари тармоқ бўлимларининг роли оширилади. Партия комитетлари хўжалик ва касаба союз органлари вазифасини бажаришига йўл қўймай, улар фаолиятини доимо йўналтириб ва контрол қилиб туришлари, уларга зарур ёрдам беришлари керак.

Бошланғич партия ташкилотлари сиёсий ва иқтисодий ўқув самарадорлиги ва сифатини ошириш соҳасидаги ишларда асосий бўғин бўлиши лозим. Уларнинг фаолиятида тингловчилар билан амалий иш олиб боришга, қабул қилинадиган қарорларнинг амалда бажарилишини ташкил этишга, пропагандистларнинг ташаббусини қўллаб-қувватлашга, ижодий изланишни рағбатлантиришга асосий эътибор қаратилиши лозим. Талабчанлик кучайтирилсин, ўқув устидан амалий контрол таъминлансин, ғоявий-назарий савияни ошириш тўғрисида КПСС аъзоларининг ҳисоботлари тинглансин, мунтазам суҳбатлар ўтказиб турилсин. Ҳар бир коммунист партия назарияси ва сиёсатини ижодий эгаллаб, ўз фаолиятида ана шу назария ва сиёсатга қатъият билан ва оғишмай амал қилган тақдирдагина сиёсий ва иқтисодий ўқувда чинакам бурилиш рўй бериши мумкин.

Раҳбар коммунистлар, партия аппарати ходимлари марксизм-ленинизм назариясини чуқур ўрганиш намунасини кўрсатишлари зарур. Ғоявий матонат, юксак сиёсий маданият, билимдонлик, шахсий намуна билан одамларни илҳомлантира билиш, зўр маънавий эътиқод, омма билан доимий муносабатда бўлиш, одамларнинг манфаатлари ва талаб-эҳтиёжлари тўғрисида ғамхўрлик қилиш уларга хос хусусият бўлиши керак.

Партия ташкилотлари ёшларнинг ғоявий-сиёсий ва маънавий чиниқишига эътиборни кучайтиришлари, йигит ва қизларда сиёсий билимларга қизиқишни ривожлантиришлари, бунда комсомол комитетлари, касаба союзлари ва хўжалик раҳбарларининг роли ва масъулиятини оширишлари керак.

Пропагандист кадрлар билан иш олиб бориш сиёсий ва иқтисодий ўқувга партиявий раҳбарликнинг асосий бўғинидир. Пропагандистлар сафи кенг билимга эга бўлган, назарияга ва омма билан мулоқотда бўлишга моҳир, таҳлилий ва ўзига хос фикрлай оладиган, коммунистик идеалларни далил-исботлар билан қаттиқ туриб ҳимоя қила оладиган, душман идеологияси ва ахлоқига қарши муросасиз кураша оладиган, партия XXVII съезди қабул қилган қарорлар, қайта қуриш йўли ҳаётий зарурат эканлигига астойдил ишонч ҳосил қилган кишилар билан тўлдирилиши керак. Бу ишга обрўли олимлар ва мутахассисларни, адабиёт ва санъат арбобларини, партия, совет, хўжалик ходимларини актив жалб этиш зарур. Уруш ва меҳнат ветеранларининг тажрибаси ва билимидан кенгроқ фойдаланилсин.

Ҳамма жойда пропагандист кадрларни тайёрлаш ва қайта тайёрлашнинг изчил системаси вужудга келтирилсин. Бунинг учун Марксизм-ленинизм университетларининг имкониятларидан тўлароқ фойдаланилсин. Сиёсий маориф уйларидаги, малака ошириш институтларидаги икки ҳафталик курсларда пропагандистларни ўқитиш сифати оширилсин, шу давр ичида уларнинг ўртача ойлик иш ҳақи сақлаб қолинсин. Асосий ишдан ажралмаган ҳолда пропагандистлар тайёрлаш кенг йўлга қўйилсин, ўқитиш район ва шаҳар партия комитетлари ҳузуридаги доимий ишлайдиган семинарларда, хўжалик ва касаба союз ташкилотлари ўтказадиган тармоқ ва регионал курсларда олиб борилсин. Ўз кучлари билан пропагандистларни ўқитишни амалга ошираётган корхоналар ва бирлашмалар бутун чоралар билан қўллаб-қувватлансин ва уларга ёрдам берилсин.

Пропагандистлар ўз вақтида ва мунтазам хабардор қилиб турилсин. Маҳаллий партия, совет ва хўжалик органларининг раҳбарлари, олимлар ва мутахассислар, адабиёт ва санъат арбоблари, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари билан учрашувлар ўтказилсин. Семинарларда планлар ва мажбуриятлар, энг яхши меҳнат коллективларининг иш тажрибаси таҳлил этилсин, ҳаётий муҳим масалаларни ҳал этиш соҳасида кўрилаётган тадбирлар билан мунтазам таништирилсин.

Янги ютуқларни, илғор ишлаб чиқариш тажрибасини пропаганда қилишда СССР Фан-техника давлат комитети, илмий-техника ахбороти марказлари, фан ва техника уйлари имкониятларидан кенг фойдаланилсин. Бирлашмалар ва корхоналарда ўқув-ахборот марказларини ташкил этиш тажрибаси оммалаштирилсин.

Партиянинг масъулиятли топшириғини бажараётган пропагандистларнинг обрў-эътибори оширилсин. Уларнинг ижодий ишлаши учун қулай шарт-шароитлар яратиб берилсин, уларни маънавий ва моддий рағбатлантириш такомиллаштирилсин. Энг яхши пропагандистларга «Хизмат кўрсатган маданият ходими» унвони бериш практикаси кенгайтирилсин. Орденлар ва медаллар билан мукофотлаш чоғида уларнинг ижтимоий-сиёсий фаолияти тўлиқроқ ҳисобга олинсин. Одатдагидек, уларга ўқув вақтидан ташқари отпускалар берилиб, имтиёзли асосда туристик сафарларга юбориш жорий этилсин.

1988 йилда пропагандистларнинг биринчи Бутуниттифоқ слёти ўтказилсин.

Сиёсий маориф уйлари ва кабинетларига, энг аввало, пропагандист кадрларни ўқитиш, уларни методик материаллар, турли ахборотлар билан таъминлаш вазифаси юкланиб, уларнинг ишлари қайта кўриб чиқилсин. Сиёсий маориф уйларини марксизм-ленинизм университетлари билан бирлаштириш 1987 йилда ниҳоясига етказилсин, улар замонавий ўқув-методик марказларга, меҳнаткашлар орасида олиб бориладиган сиёсий ишларнинг таянч базасига айлантирилсин.

Марксизм-ленинизм университетлари ишининг сифати яхшилансин, уларнинг структураси ўзгартирилсин. Идеология активлари факультети пропагандист кадрлар ва оммавий-сиёсий ишлар факультетига айлантирилсин. Мактаблар ва семинарлар раҳбарларини сиртдан ўқитиш системаси кенгайтирилсин. Тингловчиларни танлаш яхшилансин, уларнинг ўқуви ва улардан кейинчалик фойдаланиш устидан қатъий контрол йўлга қўйилсин. Марксизм-ленинизм университетини тамомлаганлик тўғрисидаги маълумотлар КПСС аъзоси учет карточкасига ёзиб қўйилсин. Олий ўқув юртлари, илмий муассасалар, корхоналарнинг маъмурияти ва партия комитетлари университетдаги муаллимларнинг ишини масъулиятли партиявий топшириқ, деб билсинлар.

Пропагандистлар ва тингловчилар билан иш олиб боришда партия комитетларининг сиёсий маориф уйлари ва лекторлик группаларининг (штатли ва штатсиз), «Билим» жамияти ташкилотларининг фаолияти аниқ-пухта мувофиқлаштирилсин.

Сиёсий ўқувни, партиявий пропаганда ва агитация тажрибасини ўрганиш, умумлаштириш ва оммалаштиришни ўқув ва илмий-методик жиҳатдан таъминлаш, педагогика, психология ва социология ютуқларини практикага жорий этиш, Бутуниттифоқ сиёсий маориф уйи кадрларнинг малакасини ошириш учун КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Бутуниттифоқ сиёсий маориф уйининг масъулияти кучайтирилсин.

Партия комитетлари сиёсий маориф уйлари ва кабинетларига раҳбарликни яхшиласинлар. Сиёсий маориф уйлари ва кабинетлари КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Ижтимоий фанлар академиясини, Олий партия мактабини тамомлаган тажрибали ходимлар, олий ўқув юртларининг илмий даража ва унвонга эга бўлган ўқитувчилари билан мустаҳкамлансин. Сиёсий маориф уйларининг масъул ходимларини ва марксизм-ленинизм университетлари ўқитувчиларини КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Бутуниттифоқ сиёсий маориф уйида, Ижтимоий фанлар академиясида, Олий партия мактабларида қайта тайёрлаш системаси жорий этилсин.

Партия комитетларига сиёсий маориф уйларининг илмий даражага эга бўлган ва марксизм-ленинизм университетларида доимий ўқув-методик ишларни олиб бораётган ходимларини доцент, профессор унвонлари беришга тақдим этиш ҳуқуқи берилсин. Сиёсий маориф уйлари ва кабинетларидаги иш вақти илмий-педагогик стажга қўшиб ҳисоблансин. Шу мақсадда «Илмий даражалар ва илмий унвонлар бериш тартиби тўғрисидаги Низом»га тегишли қўшимчалар киритилсин.

* * *

Партиянинг ҳозирги стратегик йўли сиёсий ва иқтисодий ўқув системасини тубдан янгилашни реал вазифа қилиб қўяди. Сиёсий ва иқтисодий ўқув системасини қайта қуриш партия ташкилотларининг, пропагандист кадрларнинг ижодкорлиги ва ташаббусига кенг йўл очиб беради. Ўқувнинг янги мазмуни, аниқ мақсадга қаратилганлиги ва ҳужумкорлиги, турмуш билан мустаҳкам алоқаси, самарали форма, метод ва воситалардан фойдаланиш, аниқ-пухта ташкил этилиши ва юксак самарадорлиги унинг ўзига хос энг муҳим хусусиятлари бўлиб қолиши керак.

КПСС Марказий Комитети сиёсий ва иқтисодий ўқувни қайта қуриш коммунистларни, барча совет кишиларини КПСС XXVII съезди қарорларини муваффақиятли амалга оширишга сафарбар этишга хизмат қилади, деб ишонч билдиради.

СОВЕТ—АМЕРИКА МУЗОКАРАЛАРИ

АҚШ давлат секретари Ж. Шульц Совет ҳукуматининг таклифига биноан 13 апрель куни амалий визит билан Москвага келди.

Шу куни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе билан Ж. Шульц ўртасида музокаралар бошланди. Кун тартибига мувофиқ ядровий ва космик қуролларга бағишланган Совет — Америка музокараларининг мавзуси бўлмиш масалалар муҳокама қилинади. Ўртача олислик ядровий ракеталарни тугатиш тўғрисида СССР билан АҚШ ўртасидаги битимни тузиш истиқболлари конкрет жиҳатдан кўриб чиқилмоқда. Томонлар хавфсизликка оид кўпгина проблемалар юзасидан, жаҳон сиёсатининг ва икки томонлама Совет — Америка муносабатларининг бошқа энг муҳим жиҳатлари юзасидан, шу жумладан, гуманитар масалалар ҳамда бошқа томоннинг территориясида ўз элчихоналари ва дипломатия ваколатхоналарининг иш шароитлари хусусида фикрлашиб олдилар.

* * *

Э. А. Шеварднадзе Ж. Шульц ва унга ҳамроҳлик қилаётган кишилар шарафига нонушта зиёфат берди. Зиёфатда КПСС Марказий Комитетининг секретари А. Ф. Добринин, бошқа расмий кишилар иштирок этдилар.

(ТАСС).

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Ўзбекистон ССР Олий Советн Президуми кўп йиллик самарали ишлари ва областда соғлиқни сақлашни ривожлантиришдаги хизматлари учун Хоразм областидаги 2-касалхона бош врачи ўртоқ Болта **Ўруновга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач»** фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми мудофаа жамиятидаги кўп йиллик самарали ишлари учун Сурхондарё область Шўрчи район ДОСААФ комитетининг раиси ўртоқ Холмат Усарович **Маматқулов**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми совет ва партия органларидаги кўп йиллик самарали ишлари учун Сурхондарё область ижроия комитети социал таъминот бўлимининг мудири ўртоқ Мамлакат Бозоровна **Аҳмедова**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

КПСС Марказий Комитети январь Пленуми қарорлари—ҳаётга!

ТАЛАБЧАНЛИК, ДАДИЛЛИК ДАРКОР

Сурхондарё

КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель Пленуми ва КПСС XXVII съездидан кейин ўтган давр Сурхондарё область партия ташкилотлари учун жуда мураккаб палла бўлди. Бу ерда яқин ўтмишда йўл қўйилган салбий ҳодисалар умумий ишга жиддий зарар етказди. Гарчи область партия ташкилоти йўл қўйилган хато ва камчиликларнинг салбий оқибатларини тугатиш борасида бир қатор зарур чора ва тадбирлар белгилаган бўлса-да, ҳали ҳал этилиши лозим бўлган муаммолар жуда кўп. Шу боисдан КПСС Марказий Комитети 1987 йил январь Пленуми қарорлари асосида область партия ташкилотларининг вазифаларини муҳокама қилган область партия комитети пленуми ғоят ишчанлик, принципиал танқид ва ўз-ўзини танқид, талабчанлик руҳида ўтди. Пленумда доклад қилган обкомнинг биринчи секретари С. Мамарасулов, музокарада сўзга чиққан нотиқлар асосий эътиборни йўл қўйилган камчиликларни зудлик билан тугатиш, ҳанузгача давом этиб келаётган салбий ҳолатларни батамом бартараф этиш, барча бўғинларда қайта қуриш ва жадаллаштириш ишларини кенг йўлга қўйиш вазифаларига қаратдилар.

ТАҲЛИЛ ВА АЧЧИҚ САБОҚЛАР. Пленумда эришилган ютуқларни мавжуд имкониятлар билан таққосланганда ҳали туб бурилиш бўлмаганлиги қайд этилди. Областда шу йил бошидан бери саноат маҳсулотларини реализация қилиш плани 98 процент бажарилиб, меҳнат унумдорлиги ўсиш ўрнига 2,2 процент камайиб кетди. Йилнинг биринчи кварталида 8 та корхона маҳсулот реализация қилиш топшириғини барбод берди. Натижада 9 миллион сўмлик маҳсулот кам реализация қилинди. Хўжаликка партиявий раҳбарлик талаб даражасида олиб борилмаётгани сабабли Термиз, Ҳайрабод, Сурхон, Шеробод, Шўрчи, Узун пахта тозалаш ҳамда Термиз ғишт заводларида ана шундай аҳвол содир бўлди. Термиз шаҳридаги, Жарқўрғон, Шўрчи, Гагарин районларидаги саноат корхоналарининг ярмидан кўпроғи меҳнат унумдорлигини ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан анча камайтириб юборди.

Пленумда партия, совет органлари, хўжалик раҳбарлари ҳамон эскича ишлаш услубидан қутула олмаётганликлари ташвиш билан қайд этилди. Жойларда қайта қуриш жуда қийин ва оғир кўчмоқда. Оқибатда ўтган йили фан-техника янгиликларини, илғор технологияни жорий этиш планлари барбод бўлди, янги технологик жараёнлар асосида сифатли маҳсулотлар ишлаб чиқариш топшириқлари бажарилмай қолди. Бунинг асосий сабаби, деб таъкидлашди докладчи ва музокарада сўзга чиққан нотиқлар, областда янгиланиш жуда ҳам суст амалга ошмоқда. Зудлик билан ҳал этилиши лозим бўлган проблемалар эса тобора кўпайиб боряпти. Шеробод — Сурхон даштларини ўзлаштириш жараёнлари, бошқа шаҳар ва районларнинг бир текис ривожланмаётганлиги, маҳаллий аҳоли ҳисобидан ишчилар синфи сафининг ўсмаётганлиги фикримизнинг далилидир. Областда меҳнатга яроқли аҳолининг катта қисми жамоат ишлаб чиқаришида қатнашмаяпти, мутахассисларнинг касб малакаси, маҳорати ҳамон пастлигича қолмоқда. Бу эса партия ташкилотларида жиддий ташвиш туғдириши лозим.

Докладда ва музокарада сўзга чиққан Термиз шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Т. Қ. Жўраева, область Совети ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари В. В. Глушков, Қумқўрғон районидаги «Қизил Октябрь» колхози бош агрономи Ш. Йўлдошев нутқларида яқин ўтмишда область, шаҳар ва район партия комитетлари номенклатурасидаги бир қатор нопок шахслар маънавий айниш, порахўрлик, ошна-оғайнигарчилик, қариндош-уруғчилик йўлига ўтиб, социалистик мулкни катта миқдорда ўғирлаганликлари, ўз хизмат лавозимларини шахсий бойлик тўплаш манбаига айлантириб олганликлари айтилди. Ана шу нопок шахслар орасида «собиқ»лар — Ангор районидаги «Коммунизм», Карл Маркс номли колхоз раислари С. Ҳайитов, Ҳ. Самадов, Юрчи қишлоқ Совети ижрокоми раиси Т. Раҳмонов, Денов районлараро савдо базаси директори Ш. Қиёмова, Буденний номли совхоз директори А. Қурбонов, «Гулбаҳор» пахта тайёрлаш пункти мудири Б. Оролов, Жарқўрғон район касалхонаси бош врачининг ўринбосари Ш. Холиқов ва бошқалар бор.

Таҳлил бу нохуш ҳолларни келтириб чиқарган сабаблар ҳамон сақланиб қолаётганлигини кўрсатмоқда. Шунинг учун ҳам партия ташкилотлари фаолиятини кескин яхшилаш, кадрлар ишини тубдан қайта қуриш, хўжаликка партиявий раҳбарлик, идеология, партиявий-ташкилий ишларнинг барча бўғинларида қайта қуришни дадиллик ва қатъиятлик билан амалга ошириш шу куннинг энг долзарб вазифасидир, деб таъкидлашди пленум қатнашчилари.

АГРОСАНОАТ КОМПЛЕКСИДАГИ ТЎҒАНОҚЛАР. Бу соҳа кадрлари хўжаликка рационал раҳбарликни изчил таъминламаётганликлари сезилиб қоляпти. Иқтисодий кўрсаткичларни таҳлил қилиш, янги-янги резервларни топиш ва ишга тушириш суст кўчмоқда. Область қишлоқ хўжалиги жуда секин ривожланаётир. Воҳанинг табиий иқлим шароитларидаги мавжуд бой имкониятлардан етарли фойдаланилмаяпти. Пахта етиштиришга зўр бериб, хўжаликнинг бошқа соҳалари эътибордан четда қолдирилмоқда. Партия комитетлари бу соҳада принципиаллик кўрсатмаяптилар. Ана шундай яроқсиз иш услубига амал қилинаётганлиги сабабли областда ўтган йили пахта, шоли ва сут етиштиришдан ташқари қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқариш ва давлатга сотишнинг бошқа бирор тури планлари уддаланмай қолди. Бойсун районида йиллик планлар фақат икки кўрсаткич бўйича, Денов районида эса бир кўрсаткич бўйича уддаланди, холос.

Айрим район партия комитетлари қолоқлик билан муроса қилиб келмоқдалар. Масалан, область бўйича ҳар гектар ердан 32,2 центнердан пахта етиштирилгани ҳолда, Шеробод районида ҳосилдорлик гектар бошига 28,7, Сариосиё районида 30 центнерни ташкил этди. 29 та хўжаликда эса 30 центнердан кам ҳосил олинди. 24 та хўжалик планларини бажаролмади. Хулоса шуки, эскича ишлаш усул ва услублари тараққиётга жиддий ғов бўлиб қолмоқда. Бундай иш услубини тубдан ўзгартириш керак.

Чорвачиликдаги аҳвол ҳам ташвишли: партия ташкилотлари бутун эътиборни фақат пахтачиликка қаратиб ишда бир ёқламаликка йўл қўяётганликлари сабабли областдаги 118 хўжаликнинг ярмидан кўпроғи, Денов, Термиз, Сариосиё районлари давлатга гўшт сотиш планларини бажара олмади. Агросаноат комплекси мутахассислари ўз касбларини яхши билмайдилар. Қишлоқ хўжалигида коллектив ва оилавий пудратни, хўжалик ҳисобини кенг жорий этиш ҳақида гап кўпу, амалий иш оз бўляпти.

Энг ташвишли ҳол —партия ташкилотлари кадрлар билан ишлашда демократия ва ошкораликни таъминлашга расмиятчилик билан ёндашмоқдалар. Бу эса ўз навбатида қишлоқ хўжалик коллективларига мутахассис бўлмаган тасодифий кишиларнинг раҳбар қилиб сайлаб қўйилишига, ошна-оғайнигарчилик, қариндош-уруғчиликка зўр берилишига олиб келяпти. Масалан, Гагарин районидаги «Пограничник» совхози пахтачилик бригадаси бошлиғи лавозимига раҳбар сайлаш учун йиғилиш ўтказилганида ўз шахсий манфаатини кўзлайдиган бир гуруҳ кишилар ўрта маълумотли товаршунос С. Ҳасанованинг номзодини кўрсатиб, унинг бригадирликка сайланишига муваффақ бўлдилар. Кейинги уч йилда областдаги колхоз раисларининг 67 проценти, совхоз директорларининг 80 проценти алмаштирилди. Хўш, бундай янгиланиш хўжаликка қандай амалий фойда келтирди? Область ва район партия комитетлари янги сайланган раҳбар кадрларнинг янгича иш олиб боришлари учун зарур ёрдам кўрсатмадилар. Бошланғич партия ташкилотлари раҳбар ходимнинг иш услубини қай тарзда ўзгартираётганлиги, ҳар бир бўғинда қайта қуришни амалга оширишда қандай ёрдам бераётганлигини принципиаллик билан назорат қилиб бормадилар.

Музокарада сўзга чиққан Жарқўрғон район партия комитетининг биринчи секретари А. Норқобилов, Ленин йўли район партия комитетининг иккинчи секретари З. Зулфиқоров, Денов район ижроия комитети раиси У. Қодиров, Шўрчи районидаги 2530-автоколонна шофери Д. Маматқулов область агросаноат комитети ишида қоғозбозлик, идорадан туриб телефон орқали раҳбарлик қилиш услуби камаймаётганлигини танқид қилдилар.

Пленумда инсон омилини барча чоралар билан ривожлантириш зарурлигига асосий эътибор қаратилди. Гагарин районидаги «Партия XXIV съезди» совхози директори М. Ҳарисов, Шеробод районидаги «Партия XXV съезди» совхози бригада бошлиғи О. Иброҳимова ва бошқалар партия комитетлари зарур даражада назорат қилиб бормаётганлиги сабабли Сурхон —Шеробод даштларида ташкил этилган совхозларда уй-жой қурилиши ва ободонлаштириш учун ажратилган капитал маблағлар фойдаланилмай қолиб кетганлигини қаттиқ танқид қилдилар. Хўжаликларда маблағ бору, социал соҳа ривожлантирилмаяпти. Бунинг сабаби пудратчи ташкилотларнинг қуввати ғоят пастлигидадир.

Пленумда шунингдек идеология ишларида йўл қўйилаётган жиддий нуқсонлар ҳақида ҳам ташвиш билан гапирилди. Гагарин, Қумқўрғон район партия комитетлари аҳоли билан шахсан мулоқотда бўлиб амалий иш олиб бориш ўрнига қоғозбозликни хуш кўрмоқдалар. Атеистик пропагандани кучайтиришда ҳамон юзакичилик ҳукм сурмоқда.

Пленум барча коммунистларни, меҳнаткашларни КПСС Марказий Комитетининг январь Пленуми қарорларини изчиллик билан амалга оширишга даъват этди, Улуғ Октябрнинг 70 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани янада авж олдириш вазифаларини белгилаб берди.

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. П. Анишчев нутқ сўзлади.

Пленум муҳокама қилинган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

А. ХАЛИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

БУРИЛИШ ЙЎЛИДА

Хоразм

● ҚАЙТА ҚУРИШ ОЛҒА СИЛЖИШ, ДЕМАКДИР. Жамиятимиз ҳаётининг барча жабҳаларини қамраб олган янгиланиш ва туб бурилишлар жараёнининг мақсади аниқ. Ҳозирги бош вазифа —омманинг жонли ижодкорлигига таяниб, социал-иқтисодий ривожланишни жадаллаштиришдан иборат.

Хўш, қайта қуришдан кўзда тутилган мақсад қандай рўёбга чиқмоқда? Хоразм областида бу соҳадаги ишларнинг аҳволи талабга жавоб берадими? Ютуқлар нимада-ю, асосий камчиликлар нимада? Область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мирқосимов докладида ва музокараларда ана шулар хусусида батафсил фикр юритилди. Асосий эътибор КПСС Марказий Комитети 1987 йил январь Пленуми талаблари асосида қайта қуришни чуқурлаштиришга қаратилди.

Пленум қатнашчилари бир овоздан эътироф қилганларидек, муайян даражада олға силжишга эришилган бўлса ҳам, область экономикасини ривожлантириш суръатлари ҳозирги давр талабларига мутлақо жавоб бермаётир. Эскича ишлашга, турғунлик ва қолоқликка барҳам беришда қатъият, омилкорлик ва изчиллик етишмаётир.

Пленумда шундай рақамлар келтирилди: ўтган йили саноат маҳсулотлари ҳажми 5,5 процент, меҳнат унумдорлиги 1,3 процент ўсди, капитал қурилишда пудрат ишлари плани ошириб бажарилди, планга қўшимча равишда 16 минг квадрат метр турар жой фойдаланишга топширилди. Аммо саноат маҳсулотларининг сифат кўрсаткичлари паст. Чала битган объектларни фойдаланишга топшириш фактларига барҳам берилмаган.

Область агросаноат комитетига қарашли 2-қурилиш тресли, шунингдек 13 та қурилиш бўлинмаси шу йилнинг биринчи квартал планини барбод берди. Урганч уйсозлик комбинатида белгиланган планлар сурункасига бажарилмаяпти. Область автомобиль тресли раҳбарлари, биринчи навбатда трест бошқарувчиси Қ. Юсупов ваъдабозликка ва мажлисбозликка зўр беришяпти. Кабинетдан туриб кўрсатмалар бериш давом этмоқда. Раҳбарликнинг бу яроқсиз услуби ишлаб чиқаришда ўпирилишга олиб келди.

Корхоналарда эскирган ускуналарни янгилаш, кўп сменали ишга ва давлат қабулига ўтишга тайёргарлик тадбирларини ҳал этишда сансалорликка, ўзибўларчиликка йўл қўйилмоқда.

Агросаноат секторида ташвишли вазият вужудга келди. Ишлаб чиқариш фондлари тўхтовсиз ўсаётган бир вақтда, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ҳажми план кўрсаткичларидан орқада қолаётир. Область кейинги уч йил ичида давлатдан 86 минг тонна пахта қарздор бўлиб қолди, ҳосилдорлик гектар бошига 13,5 центнерга пасайди. Дон ва полиз маҳсулотлари тайёрлаш топшириқлари бажарилмади. Чорвачиликдаги аҳвол бир мунча ўнглаб олинган бўлса-да гўшт, сут ва тухум етиштиришни кўпайтириш резервлари тўла ишга солинмаган. Тармоқни интенсивлаш муаммолари оператив ҳал этилмаган. Музокараларда қатнашган Урганч қурилиш-монтаж бошқармаси экскаватор машинисти М. Довбня, Боғот районидаги Нариманов номли колхоз раиси А. Искандаров, Хазорасп районидаги Фрунзе номли колхоз бригада бошлиғи С. Худойқулиев, область сув хўжалиги ишлаб чиқариш бошқармаси бошлиғи И. Эшжонов ва бошқалар қайта қуриш тўғрисидаги умумий гап-сўзлардан амалий ишга ўтиш, социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштиришга тўғаноқ бўлаётган нуқсонларни қатъият билан тузатиш зарурлигига эътиборни жалб қилдилар.

● ЭСКИЧА УСЛУБ ПАНД БЕРАДИ. Туб бурилишлар даври олдинга сураётган вазифалар янгича ишлашни талаб этмоқда. Бу вазифаларни эскича усул ва услублар билан ҳал этиб бўлмайди. Пленумда область, шаҳар ва район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари фаолиятида расмиятчиликка ва қоғозбозликка чек қўйилаётганлиги, камчиликларга муросасизлик муҳити қарор топаётганлиги қайд этиб ўтилди.

Область партия комитети ўтмишдаги салбий ҳодисаларнинг оқибатларини тузатиш, социалистик ахлоқни бузиш ҳолларига қарши муросасиз кураш олиб бориш, социал адолат принципларини тиклаш борасида амалга ошираётган тадбирлар ўз самарасини бермоқда. Ҳозирги вақтда кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишда ленинча принципларга оғишмай амал қилиняпти. Раҳбарликдаги давомийликка, янги кучларнинг мунтасил оқиб келишига, кадрларнинг сиёсий ва назарий тайёргарлигига эътибор кучайтирилди. Ўз вазифасини бажараолмай қолган кўпгина раҳбарлар алмаштирилди. Қайта қуришга муносабат, реал иш ва ташаббус кадрлар етуклигининг мезони бўлиб қолди.

Эътироф қилиш керакки, партия, совет ва хўжалик ташкилотларининг иш услубида расмиятчилик, қоғозбозлик ва юзакичилик ҳали ҳам барҳам топгани йўқ. Область партия комитети бюроси ва секретарлари, бўлимлари ўз ишларини замон талаблари асосида қайта қуриб олмаганликлари кўзга ташланиб туради. Капитал қурилиш, автомобиль транспорти, техника тараққиёти, аҳолига медицина, савдо ва маиший хизмат кўрсатиш масалаларига тааллуқли кўпгина қарорлар қабул қилинди-ю, уларда кўзда тутилган жуда муҳим тадбирлар қоғозда қолиб кетмоқда. Алмашлаб экишни жорий этиш, йиғим-теримни механизациялаш, Қизилқумдаги ва Қизилжар яйловидаги совхозлар экономикаси билан боғлиқ муаммолар пленум ва бюро мажлисларида бир неча марта ўртага қўйилди. Бу проблемаларни ҳал этишда изчиллик, принципиаллик етишмаётганлиги учун обком шанига ҳаққоний эътирозлар билдирилди.

Урганч шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Р. Султонов, область ҳунар-техника таълими бошқармаси бошлиғи Л. Асқарова, область комсомол комитети секретари О. Дубков, область агросаноат комитети 2-трести бошқарувчиси Б. Ёқубов, Боғот районидаги И. Дўсов номидаги колхоз партия комитети секретари С. Абдуллаев, Хива гилам фабрикаси тўқувчиси Д. Рўзметова, Хазорасп район партия комитетининг биринчи секретари Ш. Муродов ўз сўзларида ижро интизомини мустаҳкамлаш, сўз ва иш бирлигини таъминлаш, бошланғич партия ташкилотларининг жанговарлигини ошириш масалаларига тўхталдилар. Расмиятчилик ва сансалорлик оқибатида газак олган нуқсонларни очиб ташладилар. Конкрет таклифларни илгари сурдилар.

Кадрларни ростгўйлик, ҳалоллик, юксак масъулият ва талабчанлик руҳида тарбиялаш биринчи даражали вазифа эканлигини пленум қатнашчилари алоҳида таъкидладилар. Хизмат мавқеини суиистеъмол қилиш, кўзбўямачилик, давлатни алдаш ва бошқа салбий ҳодисаларга қарши кураш заррача бўшаштирилмаслиги лозим. Назорат ва талабчанлик бўшашган жойда ҳар хил суиистеъмолларга йўл очилади. Экин майдонини ҳисобдан яшириб қолиш, айрим қурилиш ташкилотларида қўшиб ёзиш фактлари рўй берганлиги нохуш оқибатларга олиб келди.

● ДЕМОКРАТИЯГА — КЕНГ ЙЎЛ. Урганч район партия комитети биринчи секретари М. Жуманиёзов демократиянинг ҳаётбахш кучини, одамларнинг сиёсий ва меҳнат активлигини, инсон омилининг ролини оширишдаги аҳамиятини битта хўжалик мисолида гапириб берди. Райондаги Нариманов номли колхозда правление раисини, ўрта звено кадрларини сайлаш колхозчиларнинг активлиги, умумий ишга дахлдорлиги ва масъулиятини ошириш руҳида ўтди. Улар колхознинг ҳақиқий хўжайини ўзлари эканлигини чуқур ҳис этиб, ишлаб чиқаришга кимлар раҳбарлик қила олишини ўзлари белгиладилар. Колхоз правлениеси ва партия комитети халқ билан бамаслаҳат иш кўриб янглишмади. Ҳамма бир ёқадан бош чиқарди, интизом ва уюшқоқлик, ўзаро талабчанлик муҳити қарор топди. Ҳозирдаёқ ишда ижобий ўзгаришлар юз бериб, йилнинг биринчи квартали планлари тўла ва ошириб уддаланиши таъминланди. Лекин кенгайиб бораётган демократия шароитида ишлашга ўрганиб олмаётган ходимлар, буйруқбозликка, ҳадеб кўрсатмалар беришга одатланган раҳбарлар йўқ эмас. Бу ҳол, айниқса, область агросаноат комитети фаолиятида кўпроқ содир бўлмоқда.

Сайлаб қўйиладиган органлар роли, раҳбарлар масъулияти, айни вақтда омманинг активлиги ва ташаббускорлиги ошиб бормоқда. Бу ҳақда Хонқа район партия комитетининг биринчи секретари Б. Жуманиёзов келтирган мисоллар характерлидир.

Танқид ва ўз-ўзини танқид — социалистик демократиянинг синалган қуроли, кадрларни юксак масъулият, принципиаллик ва талабчанлик руҳида тарбиялашнинг таъсирчан воситаси. Партия комитетлари пленумлари, бюро мажлислари ва партия йиғилишларида, оммавий ахборот воситаларида танқид ва ўз-ўзини танқид жонланганлиги кўзга ташланса ҳам, ҳали уларда чуқур таҳлил, мақсад аниқлиги, жанговарлик етишмаётир. Танқидга нотўғри муносабатда бўлиш, оммавий ахборот воситалари сигналларига лоқайд қараш фактлари учрайди. Область савдо бошқармаси бошлиғи С. Мадаминов ва бошқа айрим раҳбарлар танқидий сигналларга эътиборсиз қараганликларини кўрсатиб ўтиш мумкин.

Маълумки, 1987 йил 21 июнида халқ депутатлари маҳаллий Советларига сайлов ўтказилади. Сайлов кампанияси халқ ҳокимияти маҳаллий органлари фаолиятининг кўриги бўлиб, социалистик демократияни янада чуқурлаштиришда муҳим аҳамиятга эгадир. Область ижроия комитетининг раиси Р. Худойберганова ва сўзга чиққан бошқа нотиқлар социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштиришда, шунингдек аҳолига хизмат кўрсатишни яхшилашда советлар ролини тинмай оширишга эътиборни қаратдилар. Ишга яроқли аҳолини жамоат меҳнатига тўла жалб қилиш, уй-жой проблемаси, қишлоқ турмуш маданияти, табиат муҳофазаси, меҳнаткашларнинг дам олиши билан боғлиқ етилган масалаларни ҳал этиш, қонунчилик ва тартиб-интизомни мустаҳкамлаш тўғрисида қимматли таклиф ва мулоҳазалар ўртага қўйилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети секретари В. Н. Лобко пленумда нутқ сўзлади.

Пленум ишида КПСС Марказий Комитети масъул ходими М. Л. Ишков иштирок этди.

Пленум муҳокама қилинган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТЛАРИ ПЛЕНУМЛАРИДАН

УЙДАГИ ГАПНИ КЎЧАГА ЧИҚАРМАСЛИК КЕРАКМИ?

• Редакция почтасидан

КПСС Марказий Комитетининг яқиндагина бўлиб ўтган январь Пленуми руҳи ҳозир ҳаётимизда рўй бераётган жараёнларни чуқурроқ тушуниб олишга ёрдам берибгина қолмай, айни пайтда бизнинг эски, қон-қонимизга сингиб кетган касалликларга, шу жумладан, республика идеология ҳаёти жабҳаларига, ижодий союзларимиз фаолиятига оид касалликларга ҳам янгича қарашга кўмаклашиши аёндир. Бу касалликларга ижодий зиёлиларнинг раҳбар доираларида давом этиб келаётган миллий «элиталик» касали, кўнгилчанлик ва танқидга тоқат қилмаслик кабилар киради.

Ўзбекистонда ижодий союзлар фаолиятини қайта қуриш иши умуман жиддий қийинчиликларга дуч келаётганга ўхшайди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Усмонхўжаев республика Компартияси Марказий Комитети IV пленумида қилган докладида улар ҳақида жумладан шундай деди: «Идеология муассасаларининг кўпгина ходимлари, ижодкор зиёлиларнинг намояндалари ҳаддан ташқари жиззакилик, ўзига ортиқча бино қўйиш иллатларига берилганлиги, асаббузарлик, оёқдан чалиш, иғво, имзосиз хат ёзиш ва туҳмат ёғдириш билан шуғулланаётганликлари нақадар ачинарли бўлса ҳам аммо фактдир. Бунга узил-кесил чек қўйиш керак». Бизнинг адабиётимиз ва санъатимиздаги танг ҳоллар ҳақидаги ҳар қандай ҳақиқат сўзи миллий ғурурни ва халқнинг ўзига хос маданиятини таҳқирлаш деб қабул қилинаётганлиги ташвишланарлидир. Шуниси ғоятда ачинарлики, бизда бундай ҳоллар ҳамма вақт ҳам етарли равишда чуқур ва кенг кўламда мушоҳада қилинмаяпти ва уларга зарба берилмаяпти. Танқидий мақолаларнинг муаллифлари эса кўпинча ўз чиқишлари учун озор чекмоқдалар.

Мен шундай бир воқеа тўғрисида ҳикоя қилмоқчиман. Назаримда, унда муаллиф чеккан «озор» ҳақида эмас, айни пайтда ўзбек адабиёти ва санъати тақдири учун, республика маънавий ҳаётининг бутун жабҳаларини қайта қуриш тақдири учун изҳор қилинаётган ташвиш тўғрисида гап боради.

Ўтган йил октябрида «Правда Востока»да «Ҳозирги замон ўзбек адабиёти ҳақида қайдлар» рубрикаси остида менинг «Келажакни кўзлаб» сарлавҳали мақолам эълон қилинган эди. Унда ўзбек адабиётининг Ҳамза, Ойбек, Ғафур Ғулом, Абдулла Қаҳҳор, Ҳамид Олимжон, К. Яшин, А. Мухтор ва бошқа бизнинг ажойиб сўз усталаримиз номи билан боғлиқ бой бадиий анъаналари ва ютуқлари тўғрисида сўз юритилган эди. Афсуски, кейинги ўн йил мобайнида ўзбек адабиётининг савияси сезиларли даражада тушиб кетди. Республика ва марказий нашрлар саҳифаларида фақат бир гуруҳ адибларнинг асарларигина чиқа бошлади. Бу асарлар гарчи бадиий жиҳатдан мақтанарли бўлмасада, аммо улар катта тиражларда босилди. Масалан, Ш. Рашидовнинг китоблари 135 марта бир миллион нусхадан зиёд тиражда босилди. Аммо ўзбек муаллифларининг асарлари бизнинг кўп миллатли адабиётимиз ҳаётида воқеа бўлолмади. Ёзувчилар союзида дабдабозлик, кўнгилчанлик, тўгаракчилик муҳити ҳукмронлик қилди. Тушкунлик вазияти санъатнинг барча турларини қамраб олди. Шуниси ғоятда ачинарлики, давр виждони бўлишга даъват этилган адабиётда республиканинг хўжалик ва маънавий ҳаётидаги салбий ҳодисалар ҳеч бир тарзда ўз ифодасини топмади.

Мақолада катта насрий шаклдаги адабиётнинг, айниқса, ишчилар синфи тўғрисидаги романлар яратиш суст бораётганлиги тўғрисида, драматургиядаги, болалар ва ўсмирлар учун адабиётлар яратишдаги, публицистикадаги турғунлик тўғрисида ҳам гап борганди. Мен ташвишланарли аҳволга тушиб қолган, ҳозирча ширин уйқудан уйғонмаган танқид тўғрисида ҳам фикр юритдим. Ўзбек адабиётининг бугунги аҳволига объектив баҳо беришга интилдим. Республикада адабиёт ишини қайта қуриш вазифалари ҳақида, жумладан, Ўзбекистон Ёзувчилар союзи фаолиятининг барча жиҳатларини демократлаштириш ҳақида сўз юритишга ҳаракат қилдим. Очиғини айтганда, мен бу мақола адиблар доирасида жонли қизиқиш уйғотади, республика Ёзувчилар союзида батафсил муҳокама қилинади ва унга етарли даражада эътибор билан қаралади, деб умид қилган эдим.

Хўш, Ёзувчилар союзи раҳбарлари, мақолада тилга олинган бизнинг етакчи адибларимиз унга қандай муносабатда бўлдилар?

Ўзбекистон Ёзувчилар союзи ва республика Маданият министрлигининг органи бўлмиш «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетасида ҳавас қилса арзигулик оперативлик билан танқидчи Умарали Норматов ва шоир Рамз Бобожон, кейин эса, Ҳафиз Абдусаматовларнинг чиқишлари эълон қилинди. Ҳа, улар республика халқ ёзувчиси Одил Ёқубов бош муҳаррирлик қилаётган газетада чиқиш қилдилар. Ҳа, мен худди шу ёзувчининг «Диёнат» романини проблематик ва композицион жиҳатдан бўшлиги учун танқид қилишга жазм этган эдим. Фикримча, муҳаррир мендан қаттиқ хафа бўлган кўринади. Акс ҳолда, у бунчалик тезлик билан мендай «баддоҳ» кишининг адабини бериб қўйишга киришмаган бўлармиди? Хуллас, газета ўзимники, нимани хоҳласам шуни қиламан, деган фикрга борган бўлса керак.

Республика адабиёт ва санъат газетаси саҳифаларидан туриб мени нимада айблашмоқда? Аввало мени **«нигилист»**ликда, «ўзбек адабиётини ботқоққа ботирганликда» айблашмоқда, агар мен бу адабиёт тўғрисида танқидий адабиётларни озгина бўлса-да билганимда ва ўқиганимда (масалан У. Норматов ёки Ҳ. Абдусаматов асарларини?!), у ҳолда уни «оёқ ости қилишга» жазм этмаган бўларканман. Менинг институтда ўқийдиган лекцияларим сифати ҳам шубҳа остига олинди.

Агар менинг оппонентларим мақоланинг хулосаларига рози эмас эканлар, у ҳолда ўзларининг далил-исботларини, ўз фактларини келтиришлари керак эди. Масалан, нима учун улар худди шу адабиёт ва санъат газетаси саҳифалари орқали ҳозирги ўзбек адабиёти ва танқидчилиги КПСС XXVII съездида, Ўзбекистон Компартияси XXI съездида ва республика Компартияси Марказий Комитети II пленумида айтиб ўтилган камчилик ва нуқсонларни муваффақиятли суръатда очиб ташлаганлигини, партия ва хўжалик раҳбарларини кўкларга кўтармаганлигини исботласин эдилар. Мана шу раҳбарларнинг кўплари кейинчалик қўшиб ёзишлар, камоматлар, кўзбўямачиликлар ва бошқа шу каби салбий ҳоллар учун қора курсига ўтирдилар-ку? Айни пайтда улар мен ўз мақоламда «танқид» қилган муаллифларнинг қандай буюк бадиий асарлари борлигини ҳам айтиб ўтсалар чакки бўлмасди. Хўш, нима учун ўзбек адабиёти тўғрисида фақат улар ва мутахассислар деб аталмиш маънавий жиҳатдан уларга яқин кишилар ёзиши керак-у, бошқача фикрлайдиган кишилар нима учун ёзмаслиги керак?

Республика ёзувчилар ташкилотига раҳбарлик қилувчи Ўлмас Умарбеков Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениесининг III пленумида ҳамда ТошДУ студентлари билан учрашувда жиддий далил-исботлар келтирмай, «Келажакни кўзлаб» мақоласида адабиётимиз тараққиётининг манзараси бузиб кўрсатилган, унинг муаллифи эса, бизнинг ажойиб ёзувчиларимиз ва танқидчиларимизни билмайди, ҳаётни билмайди, деб қўя қолди.

Очиқ айтаман. Танқидий мақола муаллифини «бадном қилиш» турли идоралар бўйича, турли даражаларда ва турлича миқёсларда олиб борилди. Катта-кичик ҳамлаларни, қўнғироқлар орқали ва юмалоқ хатлар билан қўрқитишларни кўтаришнинг ўзи бўлмайди. Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтининг илмий ишлар бўйича проректори профессор М. Тўхтахўжаева «зарарли» мақолани тарқатганим учун... мен эълон қилмоқчи бўлган ҳамма мақолаларни кўриб чиқиш учун унга келтиришимни талаб қилди.

Ўз пайтида марказий газеталар саҳифаларида бизнинг ижодий ходимларимизнинг айрим қисми «миллий ғурур»ни қанчалик тор ва сохта тушуниши ҳақида, ўз республикасига, маданиятига, адабиётига муҳаббат уларни танқиддан, объектив ва тўғри баҳодан, ўз халқининг хўжалик ва маънавий ҳаётининг барча жабҳаларидаги қолоқ, эскирган ва салбий ҳолларга қарши курашдан ҳимоя қилмайди, деган гап эмаслиги тўғрисида ёзилган эди.

Уйдаги гапни нима қилиб бўлса ҳам кўчага чиқармасликка, қарама-қаршиликларни силлиқлашга, нуқсонларни яширишга интилиш, назаримда, бизга туюлаётганидан кўра анча чуқурроқ илдиз отган. Шунинг учун худди шу масалага яна қайтишга тўғри келди. Аммо бу сафар ўз статусига кўра республиканинг бутун бадиий ҳаётини қайта қуриш билан жиддий шуғулланиши керак бўлган кишиларга бевосита шундай савол билан мурожаат қилиш керак: ўзига бино қўйиш ва хотиржамлик касали жудаям узоқ чўзилиб кетмадими, дабдабабозликдан жонли ишга ўтиш пайти келмадими? Идеология ҳаётини, бизнинг ижодий союзларимиз фаолиятини кенг кўламда демократлаштиришни бошлаш вақти етмадими?

Мен газетхонлар, ҳамкасабаларим ва, айниқса, юртдошларим бу мақолага ўз муносабатларини билдирадилар, бизнинг бадиий ҳаётимизни ривожлантиришнинг етилган муаммоларини, ижтимоий онгимизни тубдан қайта қуриш масалаларини, жумладан, миллий республикалар шароитларига қараб, умуман, ижодий вазифаларга муносабатнинг ўзини қайта қуриш масалаларини муҳокама қилишда иштирок этадилар, деган умиддаман.

Л. УСМОНОВ,
филология фанлари доктори, профессор.

[«Советская культура», 1987 йил 14 апрель].

МУКОФОТ МУБОРАК!

ВЛКСМ Марказий Комитети Бюроси ВЛКСМ Марказий Комитетининг Ленин комсомоли мукофотлари бўйича комиссияси таклифларини кўриб чиқиб, меҳнатда юксак кўрсаткичларга эришганликлари учун мамлакатимизнинг бир қанча ёш ишлаб чиқариш илғорларига 1987 йилги Ленин комсомоли мукофотларини беришга қарор қилди. Бу юксак мукофотга сазовор бўлганлар орасида республикамиздан қуйидагилар бор:

МИРЗАБОЕВА Муҳаббат Турсунбоевна, «Чирчиксельмаш» заводининг пармаловчиси. У машиналар ва приборлар сифатини оширишга қўшган катта шахсий улуши учун Ленин комсомоли мукофотини олди.

ОТАЖОНОВ Юнусали Турдиалиевич, «Ўзбитпластик» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси комплекс бригадасининг бошлиғи, **ТЛЕУМУРОТОВА Светлана Ибодуллаевна**, балиқ саноати Мўйноқ ишлаб чиқариш бирлашмасининг қадоқловчиси. Улар ишлаб чиқаришни ташкил этишни такомиллаштиришга катта ҳисса қўшганликлари учун лауреатлар сафидан жой олдилар.

АБДУЛЛАЕВА Мастура Саъдуллаевна, Олот район ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли «Олот» универмагининг сотувчиси. У аҳолига хизмат кўрсатиш маданияти ва сифатини яхшилашга қўшган катта шахсий ҳиссаси учун шу мукофотга лойиқ кўрилди.

ХОЛМАТОВ Муҳиддин Маматнобиевич, Тошкент трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасининг электр слесари. У юксак профессионал маҳорати, ишнинг илғор шакллари ва усулларини ривожлантиришга қўшган катта шахсий ҳиссаси учун лауреат бўлди.

МАҲКАМОВА Муҳаббатой Маҳмудовна, Бағдод районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг бригада бошлиғи. У интенсив технологияни, меҳнатни ташкил этиш ва уни рағбатлантиришнинг илғор шаклларини жорий этиш асосида қишлоқ хўжалик экинларидан барқарор юқори ҳосил етиштирганлиги учун Ленин комсомоли мукофотини олди.

ҚОРАТОЕВ Исомиддин Алимович, Балиқчи районидаги Куйбишев номли колхоз механизатори. У қишлоқ хўжалик техникасидан юксак самара билан фойдаланганлиги, моддий ресурсларни тежаб-тергаб ва оқилона ишлатганлиги учун шу мукофотга лойиқ кўрилди.

САПАРОВ Далибой Кудайназарович, «Каракалпакводстрой» тресте Кегайли участкасининг бульдозерчи-скреперчиси. У комплекс механизациялаш, фан ютуқлари ва илғорлар практикасидан фойдаланиш асосида мелиорация ишлари ҳамда қишлоқ қурилиши самарадорлиги ва сифатини оширганлиги учун лауреат бўлди.

Ўқувчиларни коммунистик руҳда тарбиялаш, ишчилар синфи ва колхозчи деҳқонларга муносиб ўринбосарлар етиштиришда фаол иш олиб бораётганлиги учун **Янгиобод шаҳридаги 29-ўрта ҳунар-техника билим юрти** ҳам Ленин комсомоли мукофоти лауреатлари сафидан жой олди.

Шунингдек. Азов денгиз пароходчилигига қарашли «Ҳамза» теплоходининг учинчи механиги **ШЕЛУДЬКО Олег Макаровичга** темир йўл, денгиз ва дарё транспортидан фойдаланиш самарадорлигини оширишга қўшган катта шахсий ҳиссаси учун Ленин комсомоли мукофоти берилди.

ПОЛИКЛИНИКА ИШГА ТУШДИ

✦ Поп шаҳри марказида бир сменада 250 беморга ёрдам кўрсатадиган янги поликлиника иш бошлади.

Бу ерда тиш даволаш, терапия, хирургия, ортопедия бўлимлари мавжуд. Уларда тажрибали мутахассислар ишламоқда.

Р. ҚУРБОНОВ.

Жанговар атеизм учун

● ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ. Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтининг Қаршидаги филиалида «Атеист» студентлар клуби фаол иш олиб бормоқда. Клубга юздан зиёд йигит ва қиз аъзодир. Бу ерда давра суҳбатлари ўтказиляпти. Жамоатчилик асосида кутубхона ҳам ташкил этилган.

Суратда: клуб раҳбари доцент Н. Саидов (ўртада) клуб аъзолари билан.

Ш. Шаропов фотоси. (ЎзТАГ).

• Спорт

ҚИЗҒИН БЕЛЛАШУВЛАР

Спорт мухлислари халқаро турнир мусобақаларини зўр қизиқиш билан кузатиб бормоқдалар. Бу беллашувларда совет спортчилари муваффақиятли иштирок этишяпти.

● БАДИИЙ ГИМНАСТИКА. Познань шаҳрида халқаро турнир якунланди. Унда жаҳоннинг 14 мамлакати вакиллари қатнашди. Мамлакатимиз спортчиси Марина Рубич ғолиб бўлди. 16 ёшли минсклик спортчи қиз 39,85 балл тўплади.

● СУВГА САКРАШ. Софияда сувга сакраш бўйича Европа кубоги учун мусобақаларда Александр Гладченко (СССР) ҳурмат шоҳсупасининг биринчи ўрнини эгаллади. У трамплинда сувга сакраш мусобақасининг олтин медалига сазовор бўлди.

● БОКС. Таиланд пойтахти Бангкок шаҳрида 13-халқаро турнир тугади. Бунда Осиё, Европа ва Африка қитъасининг 19 мамлакатидан 180 боксчи иштирок этди.

Совет боксчилари 8 финал беллашувига йўлланма олишди. Ярим оғир вазндаги мусобақада Андрей Караваев олтин медаль эгаси бўлди. Қолган спортчиларимизга кумуш медаллар тегди.

Мамлакат чемпионати мусобақаларидаги натижаларни келтирамиз.

● ФУТБОЛ. Олий лига вакиллари 7-тур ўйинларини ўтказишди. Пешқадам Москва спартакчилари Марказий армия спорт клубини 3:1 ҳисобида енгишди ва очколарни 13 тага етказишди. Бу турда дарвозаларга жами 15 тўп киритилди.

● ВОЛЕЙБОЛ. Белгород шаҳрида эркаклар командалари ўртасида мусобақалар давом этаётир. Навбатдаги турда тошкентлик динамочилар Москва областининг «Динамо» спортчилари билан беллашдилар. Республикамиз вакиллари 2:3 ҳисобида имкониятни бой беришди.

• Ажойиботлар оламида

ТУНГУС ҲАЛОКАТИ ТЎҒРИСИДА ЯНГИ ГИПОТЕЗА

Новосибирск геологи А. Растегин 1908 йил 30 июндаги тунгус фалокатининг табиати тўғрисида оригинал бир гипотеза айтди. Маркази углеводородлар катта конига тўғри келган зилзила натижасида литосфера блок-блок бўлиб ажралиб кетган, дейди у, ёриқлардан чиққан кучли газ оқими ҳаво билан қўшилиб портлаган. Шундан кейин вужудга келган оташ уюрма қолган вайроналикларни келтирган.

Бу манзара нима учун оташ жисмни кўрган кишилар унинг шаклини ҳар хил баён қилиб берганликларини тушунтиришга имкон яратади. Портлаётган чоғида у шар шаклида бўлган, уюрмада эса урчуқ ҳолида кўринган. Ўрмонда дарахтлари йиқилмаган участка қандай қилиб омон қолганлиги ҳам энди равшан бўлади.

Оташ жисмнинг ҳаракат трассаси бўйлаб ер пўстлоғидаги узилиш космик суратда яхши кўриниб туради. Подкаменная Тунгуска районида топилган углеводород конлари ҳам шу гипотезани бевосита қувватлайди. А. Растегин бултур август ойида Камерундаги Ниос кўлида юз берган фалокатни кўп газ отилиб чиқиши мумкинлигининг далилларидан бири сифатида келтиради.

Олим эътибор берган яна бир хусусият гипотезани қувватлайди. У оташ жисм учиб борган трасса бўйлаб ўнтадан кўп катта ёнғинлар бўлганлигини санаган. Ҳолбуки, ёндош территорияларда ўт излари йўқ. Баъзи ер ости ёнғинлари ҳозирги кунларда ҳам давом этмоқда.

В. ЕЛЬМАКОВ, ТАСС мухбири.

РЕКЛАМА ✺ ЭЪЛОНЛАР

Республика кинофильмлар прокати идораси
АПРЕЛЬ ОЙИДА
РЕСПУБЛИКА ЭКРАНЛАРИГА
ЯНГИ БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР ЧИҚАРДИ

«СЎНГГИ ЙЎЛ»

Сценарий муаллифлари — ЯКОВ ГОРДИН, ЛЕОНИД МЕНАКЕР.
Режиссёр — ЛЕОНИД МЕНАКЕР.
Ролларда — А. КАЛЯГИН, В. МЕДВЕДЕВ, И. КУПЧЕНКО ва бошқалар.

Ленинградлик кинематографчиларнинг «Сўнгги йўл» картинаси Пушкин ҳалокатининг 150 йиллигида экранга чиқмоқда.

Мазкур фильм улуғ шоир ҳаётининг фожиали сўнгги кунларини акс эттиради.

«ЛЕНФИЛЬМ» КИНОСТУДИЯСИ МАҲСУЛОТИ.

«ЎҒЛОНЛАР ДАВРИ»

Фильм Иосиф ГЕРАСИМОВНИНГ «КАЛЕНДАРДАГИ НУҚСОН» романи асосида суратга олинган.
Сценарий муаллифлари — ИОСИФ ГЕРАСИМОВ, АЛЕКСАНДР ГОРОХОВ.
Режиссёр — ЕВГЕНИЙ МАТВЕЕВ.
Ролларда: Е. МАТВЕЕВ, Б. ПЛОТНИКОВ, И. ШАБАГЛАС, Г. ЖЖЕНОВ, Н. ВАВИЛОВА, Ю. ЯКОВЛЕВ ва бошқалар.

Бу фильмда ҳозирги ижтимоий жараён — ҳаётимизнинг ҳамма жабҳаларида эскиликнинг революцион турмуш тарзимизнинг кескин ва муросасиз зарбасига учраб мағлуб бўлгани тасвирланади. Картина номи ҳам ана шуни англатиб турибди.

«МОСФИЛЬМ» КИНОСТУДИЯСИ МАҲСУЛОТИ.

«БОЗОР МАЙДОНИДАГИ КАРУСЕЛЬ»

Фильм Альберт ЛИХАНОВНИНГ «Голгофа» повести асосида суратга олинган.
Сценарий муаллифи — АЛЬБЕРТ ЛИХАНОВ.
Режиссёр — НИКОЛАЙ СТАМБУЛА.
Ролларда: Р. АДОМАЙТИС, С. ГЕРМАШ, ЕЛЕНА БОНДАРЧУК, ГАЛИНА ДЕМИНА ва бошқалар.

Фильм воқеалари урушнинг сўнгги ойларида содир бўлади. Шофёр Алексей Пряхин билан сиз унинг ҳаётидаги энг фожиали дақиқалардан бирида — машина тагида қолиб ҳалок бўлган уч фарзанди бўлган чегарачининг бевасини дафн этиш пайтида танишасиз. Ўша машинани Алексей бошқараётган эди...

«МОСФИЛЬМ» КИНОСТУДИЯСИ МАҲСУЛОТИ.

• Гиёҳвандлик — жирканч иллат

ТУБСИЗ САРОБ

Хонага 25—30 ёшлардаги бўйдор бир йигитни бошлаб киришди. Унинг касалхонага иккинчи бор келиши. Л. мактабда яхши ўқиган, айниқса физика, математика фанларини севган. Унинг келажаги порлоқ бўлишига ҳамма ишонарди. Бироқ... Янги дўстлар орттирдим, деб ўйлади-ю аллақандай тўдага илакишиб қолганини ўзи ҳам сезмади. Л.нинг гиёҳвандликка «ишқи» тушиб қолди.

—«Ханки» (улар қорадорини шундай аташарди)ни қабул қилгач, ўзимни енгил ҳис этардим,— дейди у. — Ҳамма билан чақчақлашгим, қувончимни бошқаларга ҳам юқтиргим келаверарди. Уни тополмаган пайтимда эса, ота-онам ҳам, оилам ҳам, ишим ҳам — дунё кўзимга тор бўлиб кўринарди. Менга ҳамма нарса барибир эди. Ўғрилик қилибми, бировдан қарз олибми ёки карта сурибми, қандай бўлмасин, зарур пулни топардим-да, дорини ундирардим. Уни зудлик билан қон томирига юборгач, жоним «ором» оларди. Милиция қўлига тушишдан кўра, «дори» топа олмай қолиш даҳшатли эди. Унинг азобига чидаб бўлмайди...

Суҳбатдошимиз баданида оғриқ сезгандек тўсатдан сесканди. Асабийлашганидан қўллари билан сийраклашиб, ёшига номуносиб оқаринқираган сочини силади. Л.нинг қўлларига қараб бўлмайди. Укол қилавериб қон томирлари бўртиб, қизариб, чандиққа айланган. Билиб-билмас саробга интилишнинг оқибати эмасми бу!

Тошкент врачлар малакасини ошириш институти психиатрия кафедраси мудири, профессор Ш. Муртолипов, республика Соғлиқни сақлаш министрлигининг бош наркологи, медицина фанлари кандидати Р. Шокиралиев ҳамда министрлик наркология сектори бошлиғининг ўринбосари, медицина фанлари кандидати Н. Лоханский ўртоқлар билан суҳбат ҳаётимиздаги жирканч иллат — гиёҳвандлик ҳақида борди.

Р. Шокиралиев: Л.ни касалхонага ота-онаси олиб келган. Дастлаб аҳволи оғир эди. Бир ярим ойдан бери даволаняпти. Ҳозир анча дуруст. Яқинда уйига ҳам кетади. Лекин бизни ҳозирги кунда бундай гиёҳвандларнинг, айниқса ўсмирлар орасида кўпайиб бораётгани жуда ташвишлантиради. У шундай балоки, киши организмида моддалар алмашинишига чуқур таъсир кўрсатади. Бундай бузилишни қайта тиклаш жуда мушкул.

Гиёҳвандлик таксокомания ҳамда наркомания сингари икки хил кўринишда намоён бўлади. Таксокомания айрим дори-дармонлар, ёнилғи сифатида ишлатиладиган маҳсулотлар, турли хил бўёқларнинг ҳидига ошифта бўлишдир.

Ш. Муртолипов: Эътибор қилган бўлсангиз, яқинда «Литературная газета» саҳифаларида таксокомания ҳидлаш хасталиги деб таърифлашди. Мақолада гиёҳвандликнинг бундай тури айниқса ўспиринлар орасида кўп учраши мумкинлиги ташвиш билан таъкидлаб ўтилган. Кузатувлар шуни кўрсатадики, таксокомания дардига мубтало бўлганларда ҳали наркомания шаклланмаган бўлади.

Р. Шокиралиев: Наркоманларнинг шундай группаси ҳам мавжудки улар тўғридан-тўғри қорадорини сувда эритиб, уни қон томирига юборишади ёки ичишади. Аввалига «дори» кишига хуш ёққандек бўлади, айтишларича, ширин кайф беради. Киши ўзини ҳаёт ташвишларидан қутулгандек ҳис этади. Дастлаб организмга хуштаъблик бағишлаган нарса бора-бора азоб бера бошлайди. Бадандаги оғриқни тезроқ тузатиш эса «беморни» ҳар қандай разиллик кўчасига етаклайди. Тиббиёт тили билан айтганда, оғриқ хуружи навбатдаги наркотик ҳисса берилмаганда бошланади. Бунда оғриқнинг кучлилигидан гўё тутқаноқ тутаётгандек ҳолат юз беради ва бемор эс-ҳушини йўқотади. Ўз «дори»сини ичсагина тинчийди. Кошки эди шу билан буткул тузалса. Бу ҳам вақтинчалик. Бундай беморларни фақат стационарларда даволаш мумкин.

Яна бир группа гиёҳвандлар борки, улар асосан областларда кенг тарқалган. Аслида ҳақиқий гиёҳвандлар шулар. Боиси бу группадагилар кўкнорини дамлаб ичадилар, наша чекадилар.

Ш. Муртолипов: Кўкнори ва умуман, ҳамма наркотик моддалар киши организмига тез таъсир қилади. Аввало, юрак-қон томир фаолияти бузилади, қон босими дам кўтарилиб, дам пасаяди. Юрак тез-тез ура бошлайди, мушакларда эса қаттиқ оғриқ пайдо бўлади. Шу дамда бу дарднинг давоси фақат наркотик модда деб ўйлашади гиёҳвандлар. Ваҳолонки...

Суҳбатимиз узилди. Хонага етмишдан ошган бир киши кириб келди.

— Ичмасам туролмасдим-да, болам, — дейди отахон. —Фарзандларим, невара-чевараларимнинг ҳам қилиғи ёқмай қоларди. Энди ўйласам, нокаслик экан. Молга берсанг емайдию, одам истеъмол қилавераркан-да, шу заҳарни. Қараб турсам, соғлиғимга путур етди. Қариган чоғимда нима кўйга тушиб қолдим, дедиму, тўппа-тўғри касалхонага келдим. Умрингдан барака топкур Рифатжон мени даволаяпти, ҳозир анча яхшиман. Биттаю-битта ниятим соғ-саломат уйга қайтсам. Бўкадаги, ўзим билган кўкноричиларни бу йўлдан қайтаришга аҳд қилдим.

Дарвоқе, отахоннинг кайфияти анча тетик, кўриниши бардам, тузалаётгани юз-кўзидан билиниб турибди. Бироқ коммунист бўла туриб, раҳбарлик лавозимларида ишлаб, одамларга қанчадан-қанча маслаҳат берган бу кишининг ҳаётда янглишгани бизни ажаблантирди. Қолаверса, унинг яқинлари қаерга қараб туришдийкин?

Н. Лоханский: Мени бошқа нарса ўйлантиради. Л.ни ҳам, бу кишини ҳам шу йўлга бошлаган нима ўзи? Бирини ёшлик қилибди десанг, иккинчиси кексаку? Менимча, бу калтабинликдан бошқа нарса эмас. Кейинги йилларда ҳаётимизни ҳар томонлама соғломлаштириш масаласига катта эътибор беріляпти. Ахир, бор нарсадан кўз юмиб бўлмайди-ку? Шу сабабли наркологик хизмат кўрсатиш ишлари кенгайяпти. Диспансерлар, касалхоналар қошида шундай кабинетлар ташкил этилди.

Р. Шокиралиев: Мен бунга қўшимча қилиб, шуни айтмоқчи эдимки, ўтган йилдан буён наркомания ва таксокоманияни даволаш учун касалхонамизда алоҳида бўлим очилди. Салкам икки ой мобайнида гиёҳвандлар ўз саломатлигини қайта тиклайдилар. Беморда шу дорисиз яшай олишга ишонч ҳосил қилдириш катта маҳорат, чуқур билим талаб этади. Кейин эса турли витаминлар берилади. Биз шунга эришишга интиламизки, даволанаётган бемор бир вақтлар ўзи учун нажоткор деб ҳисобланган дорисиз ҳам яшай олишини ҳис қилсин.

Даволаш жараёнида наркоман аёлларни ҳам учратамиз. Ҳали бутун келажаги олдида бўлган, яхши уй бекаси, она бўлишдек бахтга эришиши мумкин бўлган қизларни шу ҳолатда кўрганда жуда ачинамиз. Ахир нима етишмайди уларга, ҳайронсан.

Н. Лоханский: Ўтган йили март ойида Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигида наркология сектори ташкил этилганди. Бу наркоманияга қарши кураш бўйича республиканинг асосий штаби ҳисобланади. Биз қатор областларда бўлдик, текшириш ўтказдик. Бир қанча тадбирлар ҳам белгиладик. Бироқ область агросаноат комитетларида гиёҳвандликка қарши кураш ҳали жуда суст олиб бориляпти. Аҳолига наркологик ёрдам кўрсатиш даражаси ҳам, сифати ҳам паст. Бу, аввало, моддий-техника базасининг етишмаслигидан, қолаверса, касалхоналар наркоманларни даволашга ихтисослаштирилмаганидан. Жойларда айниқса мутахассис кадрлар етишмайди.

Ш. Муртолипов: Ҳақ гап. Ҳозир бу масалани ҳал қилиш устида ўйлаяпмиз. Кафедрамиз қошида малакали психиатор-наркологлар тайёрланяпти. Ўтган йили Тошкент врачлар малакасини ошириш институтида нарколог-врач мутахассислиги бўйича шифокорлар ўз малакасини оширди. Ҳозир эса Тошкент давлат медицина институтининг бир гуруҳ талабалари нарколог-врач мутахассислиги бўйича ўз билимини мустаҳкамламоқда.

Н. Лоханский: Ҳозир наркоманияга қарши кураш алкоголизмга қарши олиб борилаётган кураш билан баббаравар тилга олиняпти. Бу ҳамиша жамоатчилик эътиборида бўлиши лозим. Ота-оналар, мактаб коллективи, ҳунар-техника билим юртлари яқиндан ёрдам беришлари керак.

Гиёҳвандлик кўчасидан антиқа бир нарса топиб олишни хаёл қилиб, қидиргани, интилгани сароб эканини англаб етмаётган наркоманлар ҳаёти хавф остида. Наркотик ўпкада рак бошланишига, руҳий касалликлар, жинсий заифлик, қоннинг айниши, мия фаолиятининг бузилиши сингари хунук оқибатларнинг сабабчиси эканидан хабарлари бормикин! Гиёҳвандлар на фақат ўз соғлиқларига, балки жамиятнинг соғлом организмига ҳам путур етказадилар.

КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил январь Пленумида таъкидланганидек, «Ичкиликбозликнинг кўпайиши, гиёҳвандликнинг ёйилиши, жиноятчиликнинг ошиб кетиши, социал хулқ-атвор таназзулининг кўрсаткичидир». Бу эса ҳаётимиздаги жирканч иллатларга қарши кескин кураш олиб боришни тақозо этади. Бунда жамоатчиликнинг қатъият билан ҳеч иккиланмай қўядиган қадами, кучи асосий аҳамиятга эга. Жамоатчилик ёрдам бермаса, бу борада пировард натижага эришиш қийин. Агар ҳар ким ёнидаги, атрофидагиларга бефарқ бўлмаса, лоқайдлик қилмаса, ҳар қандай иллатнинг ҳам олди олинади.

Суҳбатни «Совет Ўзбекистони»нинг махсус мухбирлари У. ФАЙЗИЕВА ва Ш. ИСРОИЛОВ ёзиб олди.

●

ХОРАЗМ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ
кафедралар бўйича
ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

мудир: рус ва чет эл адабиёти (филология фанлари доктори ёки кандидатлари);

катта ўқитувчи: математика (физика-математика фанлари кандидати).

КОНКУРС МУДДАТИ— 1 МАЙГАЧА.

Ариза ва ҳужжатлар қуйидаги адресга жўнатилсин: 740000, Урганч шаҳри, Ҳамид Олимжон кўчаси, 14-уй. Илмий секретарга.

●

ДИҚҚАТ!

Ўзбекистон ССР Госбанкининг

«ТАШЭЛЕКТРОКАБЕЛЬСНАБ» КОРХОНАСИДАН

маҳсулот қабул қиладиган корхоналар ва ташкилотларнинг раҳбарлари

1987 ЙИЛ 1 МАЙГАЧА

«ТАШЭЛЕКТРОКАБЕЛЬСНАБ» КОРХОНАСИ БИЛАН

ўзаро ҳисоб-китобларни тешкирувдан ўтказишлари лозим.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Ахборот агентлиги — ЎзТАГ коллективи таржима бош редакциясининг редактори

Саида АЛИЕВАнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳуманинг оила аъзолари ва қариндош-уруғларига таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Физика-техника институти коллективи катта инженер

Давлатхон САЛОҲИДДИНОВАнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳуманинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Тошкент давлат педагогика институти ректорати, партия, жамоат ташкилотлари ҳамда физика факультети коллективи доцент Н. Ғафуровга онаси

Зеби ҒАФУРОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

• Тингланг, томоша қилинг — 15 апрель, чоршанба

Телевидение

МТ-I. 8.00 —Зарядка. Мультфильм. Музика. 8.30 — Время. 9.15 — Ҳужжатли фильмлар. 10.10— Салом, музика! 10.40 — Янгиликлар. 12.55 — **ВЛКСМ XX съездининг очилиши.** 16.30 — Янгиликлар. 16.45 — Ҳужжатли фильм. 17.05 — Спорт ва шахс. 17.35 — Қўшиқ инсон билан қолади. 18.35 — Бу ерда Ленин яшаган ва ишлаган. 18.40 — Симфоник фантазия. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.45 — Е. Шевелева поэмаси. 20.20 — «Шахсий манфаат». Бадиий фильм. 1-серия. 21.30 — Время. 22.05 «Шахсий манфаат». Бадиий фильм. 2-серия. 23.10 — Дунё воқеалари. 23.25 — Футбол. Олимпия турнирининг саралаш матчи. Туркия —СССР 00.10 — ВЛКСМ XX съездида.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. 10.05 — Немис тили. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — Тарих. 12.05 —Совет тасвирий санъатида меҳнат мавзуи.. 13.35 — Янгиликлар. 13.40 — Телевизион театр таклиф этади. 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Қишлоқ янгиликлари 19.45 — Волга Давлат рус халқ хорининг концерти. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Баскетбол шарҳи. 21.30 — Время. 22.05 — Балли, қизлар! 00.05 — Янгиликлар.

ЎзТВ-I. 7.05 — Ритмик гимнастика. 7.30 — Салом, кичкинтойлар! 7.40 — Пионер телетайпи. 7.50 — Телефильм. 8.00 — Ахборот. 8.20 —Дутор тароналари. 16.35 — ЎзССР тарихи. 17.05 — Ҳужжатли фильм. 17.30 — Янгиликлар. 17.40 — Совет давлати ва ҳуқуқи асослари. 18.15 —Мультфильм. 18.20 — Ҳозирги дунё: асосий тенденциялар ва зиддиятлар. 18.50 — Ёшлик. 19.30 — Ахборот. 10.45 — Агросаноат ва Озиқ-овқат программаси. 20.15 — Телефильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 —«Қилмиш қидирмиш». 22.30 —«Маҳаллада дув-дув гап». Бадиий фильм.

ЎзТВ-II. 19.35 — Телефильм. 20.05 — Ритмик гимнастика. 20.25 — Унутилмас сатрлар. 20.40 — Пойтахтимиз меҳмонлари. 21.00 — Беш йиллик: ишлар ва одамлар. 21.30 — Время. **ДУШАНБА.** 22.05 — «Дўстга хиёнат қилмайдилар». Бадиий фильм.

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Бизга мактуб йўллабсиз. 9.30 — Мактаб, оила, тарбия. 10.15 — Болалар учун эшиттириш. 10.40 — Қармоқ. 11.15 — Юность. 12.10 — Ўзбекистан индустриальный. 12.55 — **ВЛКСМ XX съездининг очилиши.** 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — ВЛКСМ XX съезди делегати, Тошкент шаҳар 124-мактабнинг ўқувчиси Ҳ. Аминова ҳақида радиоочерк. 18.15 — Қишлоқ ҳаёти. 18.30 — Ёшлик. 19.20 — Аланга. 19.40 — Ленин назарий меросидан. Апрель тезисларининг 70 йиллигига. 20.30 — Халқлар дўстлиги радиоантологияси. 21.10 — Қорабулоқ тароналари. 22.00 — Сўнгги ахборот. ВЛКСМ XX съездида.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
Издается на узбекском языке

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.